GEORGE BULIC

Izvorul de la capătul lumii

EDITURA FACLA

GEORGE BULIC

Izvorul de la capătul lumii

EDITURA FACLA
TIMIȘOARA, 1981

VISURILE ÎMPĂRATULUI

Un împărat avusese într-o noapte un vis urît. Se făcea că o mulţime de vulpi, roşcate şi cenuşii, mai mari şi mai mici, se năpusteau asupra lui din toate părţile, muşcîndu-l. Îngrijorat, împăratul îi chemă a doua zi dimineaţa pe toţi sfetnicii săi şi le povesti visul.

Sfetnicii căzură pe gînduri, ţinîndu-şi privirile în pămînt. În palat se lăsă o linişte adîncă.

Într-un tîrziu, cel mai în vîrstă, socotit şi cel mai înţelept dintre ei, spuse cu voce moale şi tărăgănată :

— Eu cred, Măria Ta, că ar trebui să dăm veste în ţară şi să-l răsplătim pe cel care va ghici visul.

— Dacă nu-l va ghici, zise aspru împăratul, o să-i tăiem capul !

— Aşa e, aşa e ! prinseră grai toţi sfetnicii.

Vestea despre hotărîrea împăratului se răspîndi în toată ţara cît ai bate din palme.

În acel timp trăia în împărăţie, într-un sat de munte îndepărtat, un om căruia consătenii săi îi ziceau Nătîngul, adică Şivar pe limba armenească. Îl porecliseră aşa, fiindcă tot ce făcea ieşea de-a-ndoaselea. Nevastă-sa se gîndi : „Dacă izbuteşte să ghicească visul, va fi bine. Vom fi bogaţi şi fericiţi. Dacă nu-l va ghici, tot va fi bine pentru mine, căci îi va tăia capul. Şi-aşa, vreau să scap de el".

— Hai, ce mai stai ? se repezi nevastă-sa la el. Du-te şi tălmăceşte cumva visul împăratului. N-auzi că vei fi răsplătit ?!

— Mă duc, mă duc ! zise Şivar, ca să scape de gura ei.

Şivar îşi luă traista pe umăr şi băţul în mînă şi porni spre palatul împăratului.

Mergînd grăbit, să ajungă cît mai repede la curtea împărătească, se trezi pe drum cu un șarpe, ieșind de sub niște stînci.

— Încotro, Șivar ? întrebă șarpele cu glas omenesc.

Tresărind, Șivar abia îngînă :

— Mă duc și eu încotro îmi văd ochii și mă poartă picioarele. Nevastă-mea m-a trimis să ghicesc visul împăratului. Dar eu mă întreb : cum o să i-l ghicesc ? Nu sînt în stare nici visul meu să-l ghicesc, darămite pe al altuia.

— Nu fii amărît ! zise șarpele. Ascultă și ține bine minte ce îți spun : vulpile roșcate și cenușii, care săreau și-l mușcau furioase, nu sînt decît oamenii vicleni și fățarnici din jurul împăratului, care vor să pună mîna pe putere și să-l doboare. Așa să-i spui împăratului și el te va răsplăti. Dar nu uita : jumătate din răsplată mi se cuvine mie, pentru că te-am învățat cum să-i tălmăcești visul.

— N-am să uit ! făgădui Șivar și porni zorit spre curtea împărătească.

Acolo o mulțime de voinici și prinți, îmbrăcați în straie prețioase, se înghesuiau în jurul palatului împărătesc, vrînd să ghicească visul și să fie răsplătiți.

Şivar îşi făcu loc printre ei şi ajunse în faţa împăratului.

— Măria Ta, zise el cu tremur în glas, am venit să-ţi tălmăcesc visul. Vulpile roşcate şi cenuşii, care săreau şi te muşcau furioase, sînt oamenii vicleni şi făţarnici din jurul Măriei Tale, care îţi vor pieirea.

Împăratul care stătuse pînă atunci îngîndurat şi încruntat, se înseninâ dintr-o dată şi se ridică în picioare. Dădu porunci ca toţi cei care se linguşeau în jurul lui să fie aruncaţi în temniţă, iar pe Şivar, care-i ghicise visul, îl numi tălmăcitorul visurilor sale şi-l răsplăti cu patru saci cu galbeni.

Întorcîndu-se acasă, într-o trăsură trasă de doi cai aprigi, Şivar cugeta în sinea lui : „Drept ar fi ca să-i dau jumătate din răsplată şarpelui, care m-a învăţat cum să ghicesc visul împăratului. Dar ce nevoie are el de galbeni ? Eu şi nevastă-mea vom fi de-acum bogaţi şi vom trăi împărăteşte".

Cînd ajunse în apropierea stîncilor, şarpele îl aştepta ; dar Şivar, văzîndu-l de departe, îşi zise : „Nu-i dau nimic" ! Ocoli drumul şi se îndreptă spre casă, ducînd toţi cei patru saci cu galbeni.

După trei ani, împăratul a avut iarăşi un vis urît. Se făcea că rîurile şi lacurile erau pline de sînge ; pămîntul a devenit roşu ca sîngele şi cîmpiile stropite cu rouă de sînge. Împăratul trimise numaidecît după Şivar, devenît acum tălmăcitorul visurilor sale.

Cînd află despre noul vis al împăratului, Şivar se pierdu cu firea. Căci cugeta în sine : „Ce mă fac ? M-aş duce la şarpe, dar el nu-mi va spune nimic, pentru că rîndul trecut nu i-am dat jumătate din răsplată. Aşa, fără să-i ghicesc visul, nu îndrăznesc să apar în faţa împăratului, căci, într-o clipă, îmi zboară capul de pe umeri. Ce ar fi, totuşi, să mă duc la şarpe, poate că mă va ajuta şi de data asta" !

Şivar îşi luă traista pe umăr şi bâţul în mînă şi se duse fără înconjur la şarpe.

Cînd ajunse în dreptul stîncilor, unde locuia şarpele, acesta îi ieşi în întîmpinare :

— Noroc, Şivar ! Ce mai faci ? Rîndul trecut m-ai păcălit. Nu mi-ai dat jumătate din răsplată. Dar te voi ajuta şi de data asta. Du-te la împărat şi spune-i să adune oaste şi să se pregătească de război, căci duşmanul va scălda în sînge ţara sa. N-a visat în zadar rîurile şi lacurile pline de sînge, pămîntul roşu de sînge şi cîmpiile stropite cu rouă de sînge. Asta înseamnă război şi duşmanul va năvăli sîngeros asupra ţării sale. Ţine minte ce îţi spun şi de data

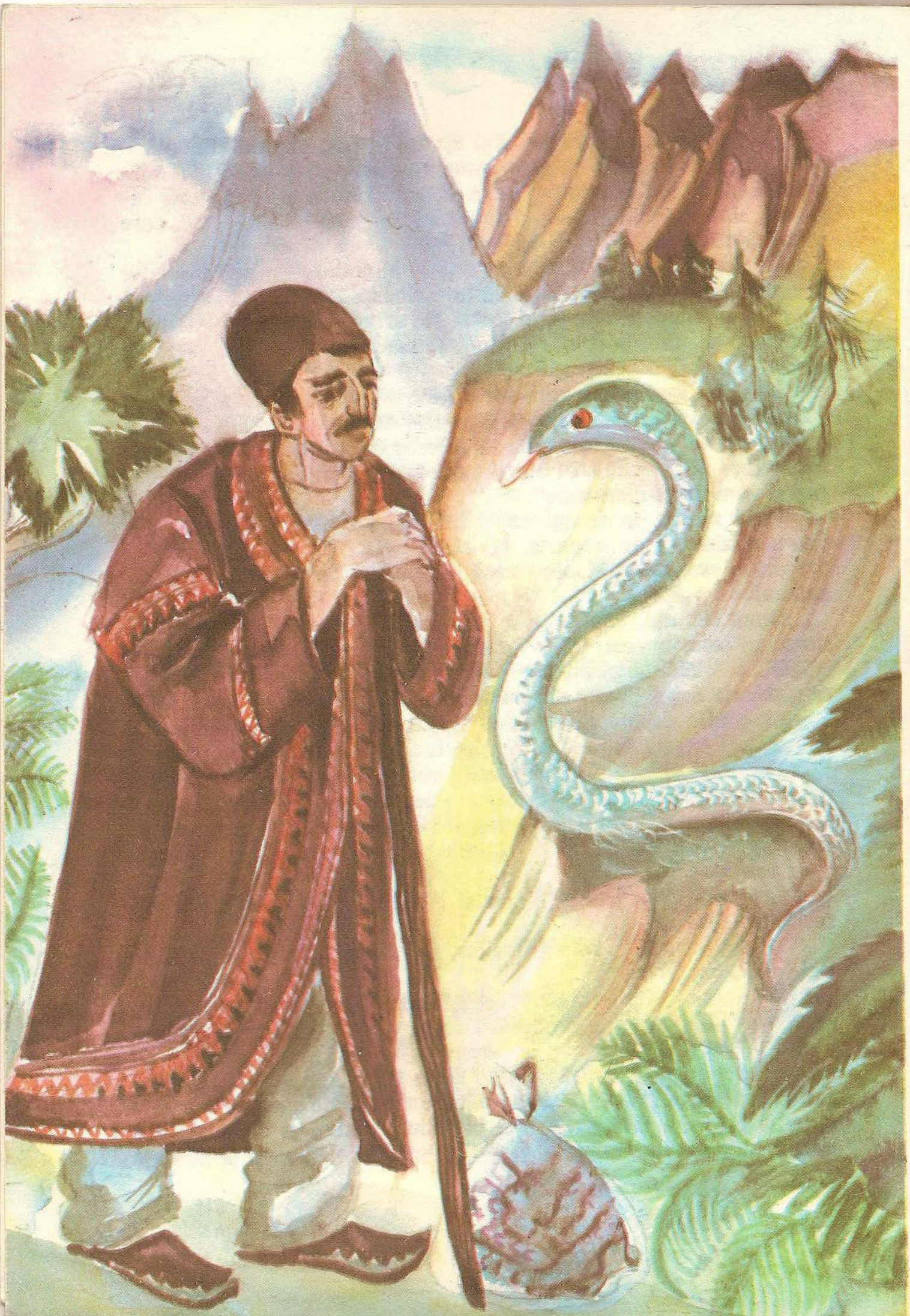

asta să nu mă uiți. Adu-mi jumătate din răsplata pe care o vei primi de la împărat.

— Fii fără grijă ! zise Șivar. Îți voi aduce, în mod sigur, jumătate din răsplată.

Bucuros, se îndreptă repede spre curtea împărătească. Împăratul îl întîmpină agitat :

— Ce-i Șivar ?

— Măria Ta, e primejdie mare ! Mai mulți dușmani se pregătesc să năvălească în țară. Va fi un război cumplit, Măria Ta ! Căci asta înseamnă rîurile și lacurile pline de sînge, pămîntul roșu și cîmpiile stropite de sînge. Adună-ți oștile, Măria Ta, și poruncește-le să fie gata de luptă în orice clipă.

— Mulțumesc, Șivar ! zise grăbit împăratul și porunci să se adune oastea.

Văzînd oastea împăratului înarmată și pregătită de luptă, dușmanul a dat înapoi și nu s-a ajuns la vărsare de sînge.

Nespus de fericit, împăratul îi dădu lui Șivar opt saci cu galbeni.

Văzînd atîția galbeni, Șivar, în drum spre casă, cugetă în sinea lui : „Opt saci cu galbeni ! Asta e mult ! Încă o dată pe atît. Ce ar fi să nu-i dau șarpelui nimic ? Mă voi duce la el, dar voi încerca să-l omor. Oricine ar face așa, dacă ar fi în locul meu".

Se îndreptă spre stîncile unde îl aștepta șarpele. Cînd ajunse luă o piatră și-l lovi cu toată puterea. Piatra era, într-adevăr, mare și grea, dar Șivar îi atinse numai capătul cozii. Înspăimîntat, șarpele fugi sub stînci.

Îi părea rău că nu l-a omorît și, pe drum, se gîndea tot timpul la șarpe. Uită însă cu desăvîrșire de el, cînd ajunse acasă, unde-l aștepta bucuroasă nevastă-sa. Avea mulți bani. Deși cheltuia cu nemiluita, banii nu se mai isprăveau. Îi ajungeau pentru toată viața.

Așa a trăit trei ani, în îndestulare și belșug. După trei ani, împăratul a avut încă un vis tare urît. Se făcea că din cer cădea grîu și acoperea oamenii și casele. Grîul cădea ziua și noaptea din ce în ce mai mult.

Șivar se gîndi îngrozit : „Ce poate să fie asta" ? Parcă îi pierise graiul și, luîndu-și traista pe umeri și bățul în mînă, porni spre curtea împărătească, spunîndu-i nevestii-sii :

— Acum nu mă vei mai vedea. Să știi că de data asta nu mă mai întorc acasă.

Pe drum se gîndi la şarpe şi îşi zise : „Mă duc pînă la el. Mai bine să mă omoare şarpele decît împăratul. Merit să fiu omorît, pentru că i-am făcut o mare nedreptate".

Se grăbea spre stînci. Şarpele, ieşind din culcuşul său, îl întîmpină cu mustrare :

— Noroc, Şivar, om nesocotit ! Într-adevăr, eşti nătîng şi fără minte ! Nu te-ai gîndit o clipă, cînd te-ai repezit la mine cu piatra să mă omori, că împăratul va mai avea un vis ? Bine că m-ai nimerit numai oleacă în vîrful cozii şi am scăpat astfel cu viaţă. Altminteri, ce te-ai fi făcut ? Cum ai fi ghicit visul împăratului fără ajutorul meu ?

— Văd că sînt nesocotit şi, într-adevăr, om nătîng, zise umil Şivar. De aceea am şi venit la tine. Fă ce vrei cu mine. Mă poţi ajuta, dar mă poţi şi omorî. Sînt gata pentru orice.

— Nu, n-am să-ţi fac nimic, zise şarpele cu blîndeţe. N-am să te omor, ci am să te ajut, ca să scapi şi data asta de la moarte sigură. Ţine bine minte : du-te la împărat şi spune-i să nu-i fie frică de nimic. Visul e bun. Grîul care cade din cer înseamnă că în toată împărăţia lui vor veni zile bune. Oamenii se vor îmbo-

găți, iar el, împăratul, va domni fericit și mulțumit pînă la sfîrșitul vieții. Dar nu uita să-mi aduci, de astă dată, jumătate din răsplata pe care ți-o va da împăratul.

— Cum să uit, frățioare dragă ? Îți voi da, cum să nu-ți dau ? spuse Șivar și se îndreptă grăbit spre palatul împăratului.

Îi tălmăci visul și împăratul porunci ca în toate piețele orașului și în toată țara să înceapă ospețele cu mîncare și băutură din belșug. A mîncat și a băut și împăratul, împreună cu toți supușii lui. A mîncat și a băut și Șivar.

Cînd ospățul s-a isprăvit, împăratul l-a răsplătit pe Șivar cu șaisprezece saci cu galbeni. Încărcînd sacii într-o trăsură trasă de patru cai negri și sprinteni, Șivar porni grăbit spre casă.

Cînd ajunse în dreptul stîncilor, se opri, zicîndu-și : „Se cuvine acum să dau toată răsplata asta șarpelui. Am destui galbeni acasă pentru toată viața și nu-mi mai trebuie nimic. Șarpele va fi mulțumit. Nu va mai fi supărat pe mine. Vom fi buni prieteni de acum înainte".

Descărcă toți sacii din trăsură și-l strigă pe șarpe. Șarpele apăru dintre stînci, iar Șivar, arătînd spre sacii cu galbeni, spuse cu însuflețire :

— Frate, ți-am adus partea care ți se cuvine. Îți dau toată răsplata, pentru că ai fost bun cu mine.

Șarpele zise înduioșat :

— Frate Șivar, mie nu-mi trebuie acești galbeni. Ce să fac cu ei ? Am vrut numai să văd ce fel de om ești.

Spunînd aceste vorbe, șarpele se strecură sub stînci. Șivar, care ascultă cu luare aminte, se rușină. Sacii cu galbeni nu-l mai atrăgeau.

Sosi acasă și, spre disperarea nevestei, împărți galbenii tuturor vecinilor.

Cînd cineva făcea vreun rău, Șivar se străduia să fie îngăduitor cu el și să-l îndrepte pe calea cea bună.

De aceea a fost fericit pînă la sfîrșitul vieții.

(Basm armean)

PRINȚESA CARE RUPEA O MULȚIME DE PANTOFI

O prințesă bătea un drum lung în fiecare noapte și rupea șapte perechi de pantofi. Tatăl ei, împăratul, se îngrozea. Dar, cu toate iscodirile lui, nu izbutea să afle unde se duce și ce face. Hotărî atunci să dea de știre că celui care va dezlega taina, îi va da o jumătate de țară și pe fiică-sa, prințesa, de nevastă. Vestea despre hotărîrea împăratului se răspîndi ca fulgerul. O mulțime de tineri, bogați și săraci, se îmbulziră la curtea împărătească. Printre ei se afla și un fecior sărac, care dorea să-și încerce și el norocul. În drum spre curtea împăratului, întîlni o bătrînă.

— Bună ziua, maică !

— Bună să-ți fie inima, copile ! răspunse bătrîna. Încotro ?

— Am aflat de hotărîrea împăratului și mă duc și eu să ghicesc de ce prințesa rupe într-o singură noapte șapte perechi de pantofi.

— Ei, copile, copile ! clătină bătrîna din cap. Nu vei ghici nici tu și nici nimeni altul. E greu, e foarte greu. Dacă, totuși, te-ai gîndit să te duci, apoi așteaptă pînă mîine seară. Am să te prefac într-o furnică și am să te strecor pe nesimțite la brîul prințesei. De acolo vei putea vedea și auzi totul, fără ca prințesa să bage de seamă.

După aceste vorbe, tînărul își amînă plecarea. A doua zi, cînd se lăsă seara, bătrîna îl prefăcu în furnică și-l strecură la brîul prințesei. Fata porni la drum împreună cu el. Trecură pe lîngă steaua de la miazănoapte.

— Încotro, dragă prințesă ? o întrebă steaua.

— Mă duc la capătul lumii să dansez cu prințesa de acolo.

— Frumos din partea ta ! zise steaua de la miazănoapte. Dar,

te rog, s-o întrebi pe prințesa de la capătul lumii de ce m-a osîndit să fiu atît de slabă.

Prințesa îi răspunse să fie cu răbdare. Cînd va veni timpul, se va întări și va fi o stea puternică.

Mergînd mai departe, prințesa întîlni steaua de la apus.

— Încotro, dragă prințesă ?

— Mă duc la capătul lumii să dansez cu prințesa de acolo.

— Am o rugăminte. Întreab-o, te rog, de ce m-a osîndit să fiu atît de săracă.

Răspunsul prințesei era același : să fie cu răbdare. Va sosi timpul cînd va fi și ea bogată.

Prințesa trecu pe lîngă rîu și rîul o întrebă :

— Încotro, dragă prințesă ?

— Mă duc la capătul lumii să dansez cu prințesa de acolo.

— Am să te rog s-o întrebi ceva.

— Ce anume ?

— De ce m-a osîndit să fiu sec și murdar.

Răspunsul veni numaidecît : să fie cu răbdare. Va veni timpul cînd rîul va fi plin cu apă.

Tînărul, prefăcut în furnică, ascultase totul.

Și-așa, prințesa ajunse la capătul lumii, unde începu să danseze cu prințesa de acolo. Dansară, dansară mereu, pînă cînd prin-

țesa de la capătul lumii adormi de oboseală. Atunci, prințesa, care venise să danseze cu ea, o părăsi și, călcînd în vîrful picioarelor, se îndreptă spre casă.

În sfîrșit, prințesa ajunse acasă, dar cu toate cele șapte perechi de pantofi rupte. La intrare în palat, furnica sări, pe nesimțite, de la brîul prințesei și se prefăcu din nou într-un tînăr chipeș și frumos, care se întoarse și el acasă. A doua zi veni la curtea împăratului.

— Ai venit, tinere, să-ți încerci norocul ? îl întrebă împăratul, privind chipul frumos.

— Da, Măria Ta !

— Bine, zise împăratul și o cheamă pe fiică-sa.

Prințesa veni numaidecît.

— Ascultă, dragă tinere, zise împăratul. Spune-mi cum de rupe fiică-mea în fiecare noapte șapte perechi de pantofi ?

— Îi rupe, răspunse tînărul, fiindcă se duce în fiecare noapte la capătul lumii să danseze cu prințesa de acolo.

Mirată, prințesa îl întrebă :

— De unde știi ? Ai fost cumva împreună cu mine acolo ?

— Da, am fost. Eram însă atît de bine ascuns că nu m-ai putut vedea și nici măcar bănui. Îți aduci aminte de steaua de la miazănoapte, care s-a plîns că e atît de slabă ? Îți aduci apoi aminte de steaua de la apus, care s-a plîns că e atît de săracă ? Îți aduci aminte, în sfîrșit, de rîul care s-a plîns că e sec și murdar ?

— Da, totul e adevărat. Întocmai așa a fost. Dar cum ai mers alături de mine și eu nu te-am văzut ?

— Am mers la brîul Măriei Tale.

— Cum se face că n-am simțit nici un fel de greutate ?

— Eram prefăcut într-o furnică mărunțică. Așa am putut să văd cum ai dansat cu prințesa de la capătul lumii, care a adormit de oboseală, iar Măria Ta te-ai retras în vîrful picioarelor și ai plecat spre casă.

— Așa e, fiica mea ? întrebă împăratul.

— Da, tată. Acest tînăr spune adevărul. Așa a fost.

— Vrei să te măriți cu el ?

— Da, dacă așa dorești, răspunse prințesa.

— Nu dacă doresc eu, ci dacă dorești tu.

— Doresc, tată, să mă mărit cu el.

Se cununară și, după moartea împăratului, tînărul îi luă locul.

(Basm chilian)

IZVORUL DE LA CAPĂTUL LUMII

Trăia odată, tare de mult, o fată pe care o chema Rosemary. Nu era prea deșteaptă și nici prea frumoasă, dar era bună la suflet, înțelegătoare și, mai ales, ascultătoare. Făcea tot ce i se spunea. Mamă-sa murise pe cînd era mică. Taică-său, după un timp, se însurase a doua oară și Rosemary ajunse astfel să aibă o mamă vitregă, care-i făcea zile fripte. În loc să se joace ca ceilalți copii, Rosemary făcea toate treburile gospodăriei. Lucra, lucra într-una, de dimineața și pînă noaptea tîrziu. Dar mamă-sa vitregă nu era mulțumită niciodată și o ocăra mereu.

Ca să scape de ea, într-o zi îi spuse cu asprime :

— Ascultă, ia sita și du-te la izvorul de la capătul lumii. Cînd îl găsești, umple sita cu apă și ad-o acasă. Dar, vezi, să nu-ți picure nici un strop de apă. Hai, du-te !

Rosemary, care nu îndrăznea niciodată să se opună, nici să zică ceva, luă sita și porni să caute izvorul de la capătul lumii. Pe drum întîlni un căruțaș, care opri cînd o văzu mergînd de zor.

— Încotro ? întrebă căruțașul.

— Mă duc să caut izvorul de la capătul lumii și să umplu sita asta cu apă ! răspunse Rosemary.

Căruțașul rîse cu poftă din toată inima și făcu un anumit semn, ducîndu-și mîna la frunte. Dădu bici cailor și o lăsă în mijlocul drumului.

Rosemary porni mai departe. Întîlni trei băieți care se jucau cu cercul în fața unei case.

— Încotro ? strigă unul din ei. Ce ai în mînă ?

— Am în mînă o sită și mă duc să caut izvorul de la capătul lumii, să umplu sita cu apă.

Toţi trei băieţii izbucniră în rîs şi-i spuseră că nu există pe lume un asemenea izvor.

Şi aşa, Rosemary a mers mai departe, tot mai departe, abia mişcîndu-se de oboseală. Pe fiecare trecător îl întreba de acel izvor, dar nimeni nu ştia să-i spună nimic.

În cele din urmă, întîlni o femeie bătrînă, îmbrăcată numai în zdrenţe. Ţinea în mînă un băţ şi căuta ceva în noroi.

— Ce cauţi ? o întrebă Rosemary.

— Banii ! răspunse bătrîna. Am avut nişte bani. Am vrut să-mi cumpăr pîine. Dacă nu-i găsesc, deseară mă culc flămîndă.

Rosemary se aplecă, căutînd şi ea banii. Îi găsi repede şi-i întinse femeii.

— Mulţumesc, draga mea ! Fără tine nu i-aş mai fi găsit niciodată. Acum spune-mi unde te duci şi de ce ţii sita aia în mînă ?

Mă duc la izvorul de la capătul lumii. Trebuie să aduc în sita asta apă. Mă tem însă că un asemenea izvor nu există.

— Ba există un izvor la capătul lumii ! o încredinţă bătrîna. Am să-ţi spun cum îl găseşti, dar ce trebuie să faci cînd ajungi acolo, asta nu mai ştiu.

Bătrîna îi arătă cu băţul drumul :

— Vezi deschizătura aceea din gardul de nuiele ? Intri în deschizătură şi te duci departe, departe, dincolo de nişte munţi. Treci

pe o cărare de lîngă o pădure de aluni. Apoi apuci pe o vale și mergi drept înainte, pînă ajungi la izvorul de la capătul lumii. Să-ți fie calea ușoară și drumul să ți se pară scurt !

Rosemary intră în deschizătura gardului de nuiele și, așa cum o învățase bătrîna, merse drept înainte pînă ce ajunse la izvorul de la capătul lumii. Îngenunchie lîngă izvor și cufundă sita în apă. O cufundă de mai multe ori, dar de fiecare dată apa se scurgea prin sită. Se așeză atunci lîngă izvor și începu să plîngă.

— Vai de mine, vai de mine ! suspină. Niciodată n-am să izbutesc să umplu sita cu apă și s-o duc acasă.

Într-o clipă se trezi cu un broscoi în față.

— Ce-i cu tine, fată ? întrebă el cu glas omenesc.

Plîngînd și suspinînd, Rosemary îi povesti amănunțit totul.

— Dacă îmi făgăduiești, zise broscoiul, că vei face tot ceea ce îți cer, te voi ajuta.

— Îți făgăduiesc, cum să nu-ți făgăduiesc, numai să mă ajuți.

Broscoiul cugetă o clipă, apoi spuse :

— Fundul sitei trebuie să fie întîi căptușit cu iarbă. Apoi cu un strat de pămînt galben umed. Astfel vei putea să astupi toate găurelele sitei și apa nu va mai curge.

Rosemary făcu întocmai cum îi spusese broscoiul. Apoi cufundă grăbită sita în apa izvorului și o scoase afară plină cu apă, fără să verse un singur strop.

— Îți mulțumesc, îți mulțumesc că m-ai ajutat. Niciodată nu m-aș fi gîndit să înfund astfel sita.

— Cred și eu că nu te-ai fi gîndit ! zise broscoiul. Fii însă atentă cum duci apa și nu uita ce mi-ai făgăduit.

— N-am să uit. Fii fără grijă că n-am să uit ! spuse Rosemary, grăbindu-se spre casă.

Vă puteți închipui cît de uluită a rămas mamă-sa vitregă, văzînd-o c-a venit acasă cu sita plină cu apă. Credea că s-a descotorosit de ea pentru totdeauna. Nu zise însă nimic. Era prea furioasă. Îi spuse să pregătească cina și după aceea să spele vasele. Se purta cu ea întocmai ca mai înainte.

Cînd se lăsă întunericul de-a binelea, cineva bătu în ușă.

— Cine ești și pe cine cauți ? întrebă Rosemary.

Se auzi un glas răgușit :

— Deschide ușa și lasă-mă înăuntru !

Era broscoiul. Rosemary aproape că și uitase de el.

— Lasă-l să intre ! zise mama vitregă, după ce Rosemary îi povesti totul despre broscoi. Fă tot ce îţi cere ! Fetele trebuie să-şi ţină făgăduiala !

Rosemary deschise uşa şi broscoiul intră înăuntru zicînd :

— Ia-mă în braţe !

Fata stătea în cumpănă, dar mamă-sa vitregă strigă la ea :

— Fă tot ce îţi cere. Fetele trebuie să-şi ţină făgăduiala !

Supusă, Rosemary îl luă pe broscoi în braţe.

Apoi se auzi din nou glasul broscoiului :

— Dă-mi să mănînc şi să beau !

— Fă tot ce îţi cere ! porunci mama vitregă. Fetele trebuie să-şi ţină făgăduiala !

După ce mîncă şi ultima fărămitură şi bău tot vinul pe care-l adusese Rosemary, broscoiul zise, căscînd :

— Mor de somn. Du-mă în pat ! Vreau să dorm alături de tine.

— Nu ! tresări fata. Nu pot ! Eşti o făptură atît de greţoasă ! Pieri din faţa mea, pocitanie !

— Haide-haide ! spuse mama vitregă, rîzînd. Fă tot ce îţi cere ! Fetele trebuie să-şi ţină făgăduiala !

Mama vitregă se duse apoi în odaia ei, iar Rosemary rămase singură cu broscoiul, de-acum adormit, pe care-l culcase în pat alături de ea. După un timp, adormi.

În zori, o trezi din somn un orăcăit la ureche :

— Ai făcut tot ce ţi-am cerut, întrebă broscoiul. Îţi cer încă un lucru. Ia toporul şi taie-mi capul !

Rosemary se uită la el îngrozită :

— Nu-mi cere acest lucru ! Cum o să-ţi tai capul tocmai eu ?! M-ai ajutat atît de mult, ai fost atît de bun cu mine.

— Fă ce îţi cer ! Noaptea încă n-a trecut. Ia toporul şi taie-mi capul ! îi porunci cu glas hotărît broscoiul.

Cu lacrimi în ochi, Rosemary abia reuşi să ridice toporul şi-i tăie capul.

Rămase uluită. Broscoiul nu mai era. În locul lui, stătea un tînăr chipeş, care zîmbea, apropiindu-se de ea.

— Nu îţi fie teamă, draga mea ! spuse el, mîngîindu-i obrajii. N-am venit să-ţi fac vreun rău. Cîndva am fost prinţ, dar o vrăjitoare rea m-a prefăcut în broască. Vraja ei n-a putut să înceteze decît acum, cînd o fată a îndeplinit, în cursul unei nopţi, toate poruncile mele.

Cuvintele lui au fost auzite şi de mama vitregă din odaia vecină. Era peste măsură de uluită. Tremura şi nu putea să vorbească.

— Femeie rea ! zise prinţul, cînd intră mama vitregă. Rosemary a alungat farmecele vrăjitoarei, care m-a prefăcut în broască. Acum sînt iarăşi prinţ. Ai vrut să scapi de Rosemary. Iată, acum va pleca. O voi duce cu mine în ţara mea ca să-mi fie soţie.

(Basm englezesc)

FIUL UNUI MĂTURAR

Trăia odată un om sărac și necăjit, care făcea și mături. Așa își cîrpea viața de la o zi la alta. Avea un singur fiu, cuminte și frumos. În vecini locuia un negustor de pește, bogat și îngîmfat. Fiul măturarului o îndrăgise de mic pe fata negustorului bogat. Se jucau și alergau împreună toată ziua. Cînd ajunse timpul, băiatul și fata hotărîră să se căsătorească. Dar negustorul nu voia să audă de așa ceva. Fata era amărîtă din cauza asta și plîngea mereu. Se făcea din ce în ce mai palidă și mai slabă. Văzînd că nu poate s-o înduplece, negustorul îl chemă într-o zi la el pe băiat și-i spuse :

— Bine, îți dau pe fiica mea de nevastă, dacă îndeplinești trei lucruri. Mai întîi, trebuie să umbli un an întreg prin lume și să-mi aduci trei fire de păr de drac. Trebuie apoi să-mi spui care-i cea mai fericită oră din noapte, iar, în al treilea rînd, îți cer să-mi dovedești deosebirea dintre un om bogat și un om sărac.

Băiatul consimți, fără să stea prea mult pe gînduri. Se duse în portul din oraș și se angajă marinar. Vaporul pluti, pluti de-a lungul mărilor și ajunse într-un oraș mare, copleșit de tristețe. Împărăteasa acelei țări se îmbolnăvise, gata să-și dea sufletul. Împăratul făgăduia jumătate din împărăția sa celui care îi va găsi leacul.

— „Eh, dacă aș putea să găsesc leacul, mi-ar surîde norocul“ !, cugetă flăcăul.

Cum vaporul cu care sosise în oraș avea poruncă să se întoarcă în țară, tînărul plecat în lume se văzu nevoit să se angajeze marinar pe un alt vapor, care tocmai se pregătea să plece în larg.

Cu acest al doilea vapor pluti, pluti zi și noapte, pînă cînd sosi în alt oraș mare. Și aici, unde domnea un alt împărat, era multă jale. Împăratul avusese un copac deosebit de prețios, jumătate de aur și jumătate de argint. Copacul însă își pierduse dintr-o dată

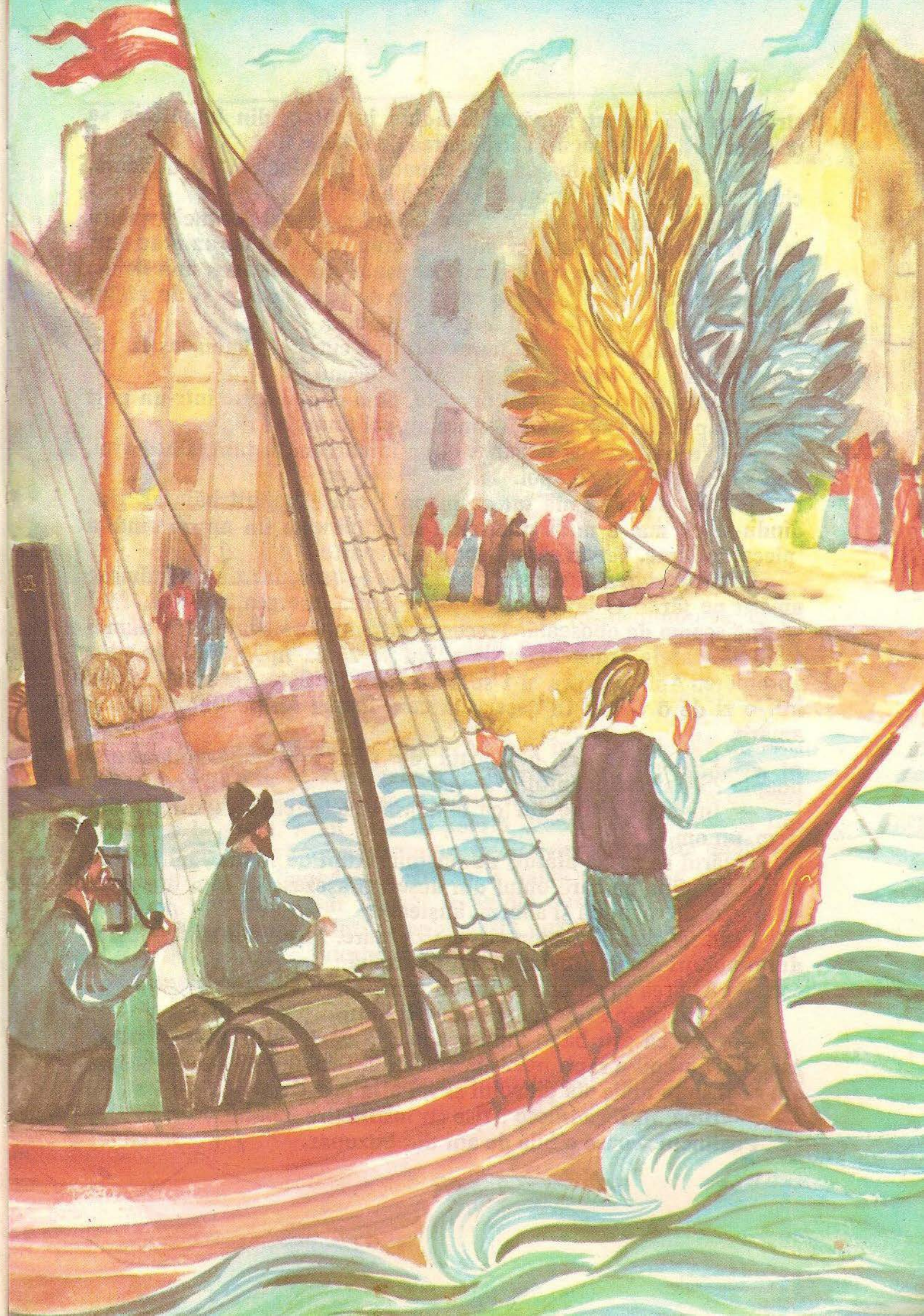

strălucirea. Și acest împărat făgăduia jumătate din împărăția sa celui care va da copacului strălucirea de altădată.

„Eh, dacă aș putea să dau copacului strălucirea de altădată, chiar că mi-ar surde norocul“ ! cugetă băiatul.

Vaporul pluti mai departe, străbătînd mările și oceanele, și sosi într-un oraș strălucitor, dar oamenii erau copleșiți de amărăciune, pentru că singurul izvor din oraș secase și nu mai avea apă deloc. Primarul orașului făgăduia o mulțime de bani de aur și de argint celui care va face ca izvorul să curgă din nou.

„Eh, dacă aș putea să fac izvorul să curgă din nou, aș fi, într-adevăr, un om bogat“ ! cugetă iarăși flăcăul.

Vaporul pluti, pluti mai departe, pînă cînd ajunse într-un port mare. Căpitanul vaporului îi spuse atunci tînărului :

— Nu plutim mai departe, ci ne întoarcem în țară. Dacă vrei, poți să mergi cu noi înapoi.

— Nu vreau să mă întorc înapoi ! spuse hotărît băiatul, gîndindu-se că mai e mult pînă cînd se împlinește un an de cînd a plecat în lume. Vreau să mă duc mai departe !

Vaporul ridică ancora și se înapoie în țară, iar tînărul rămase amărît pe țărm. O luă apoi pe jos. Mergea, mergea într-una, fără să țină seama de oboseală. Trecea printr-un deșert unde era numai nisip și soarele ardea înăbușitor. Nu se zărea țipenie de om prin apropiere. Abia mergea și i se usca gura de sete. În sfîrșit, dădu într-o zi de o colibă în deșert, în care locuia un pustnic, sărac și amărît.

— Poți să-mi dai o bucată de pîine și adăpost pentru o noapte ? îl întrebă băiatul.

— Împart cu tine tot ce am. Mă bucur că văd, după atîta timp, un om.

Tînărul se așează alături de pustnic. Rupt de foame, mîncă bucățica de pîine pe care omul din deșert o așezase în fața lui. Apoi se întinse pe rogojină și adormi buștean.

Cînd se trezi din somn era amiza mare. Pustnicul stătea îngîndurat alături de el. Într-un tîrziu, îl întrebă :

— Aș vrea să știu de ce umbli prin deșertul ăsta ?

— Hm, îngînă flăcăul și-i povesti totul.

— Văd că ești băiat cumsecade. Ne vom ajuta unul pe altul. Mie diavolul mi-a răpit nevasta. Dacă îmi făgăduiești c-o vei scăpa, am să-ți spun unde stă diavolul și vei afla tot ce dorești.

— Bine, îți făgăduiesc ! zise cu însuflețire băiatul.

Pustnicul scoase o bilă de aur din buzunar.

— Arunci în fața ta această bilă, care, rostogolindu-se, te va duce pînă acolo. Ia și scrisoarea asta pentru nevastă-mea. Cînd ajungi, i-o dai s-o citească. În dreptul casei diavolului, ia însă repede bila de aur și ține-o ascunsă la spate. Acum grăbește-te și du-te !

Flăcăul porni grăbit la drum. Aruncă în fața lui bila de aur, care se rostogoli, se rostogoli repede și se opri, hăt departe, în fața unei porți mari și negre. Tînărul luă numaidecît bila de aur, ducînd-o la spate. Apoi bătu în poartă. Poarta se deschise și flăcăul, mergînd în vîrful picioarelor, trecu prin mai multe odăi spațioase și frumos împodobite. Inima îi bătea cu putere și parcă i se oprea respirația. Dar flăcăul se avîntă curajos și ajunse în ultima încăpere, unde o întîlni pe nevasta pustnicului, plîngînd.

— Nu plînge, ci citește această scrisoare !

Femeia citi scrisoarea și fața ei se lumină dintr-odată.

— Spune-mi tot ce vrei și vei afla. Diavolul e dus acum să răpească alte suflete.

Flăcăul îi povesti pe nerăsuflate totul.

— Ascunde-te repede după dulap ! zise tulburată nevasta pustnicului. Uite-l, că vine. Cînd vei afla tot ce dorești, o să fugim.

Femeia se întinse în pat, prefăcîndu-se că doarme. Curînd veni și diavolul. Frînt de oboseală, se trînti pe pat și adormi numaidecît. Atunci femeia se apropie de el și-i smulse un fir de păr. Diavolul tresări din somn și se stropși la ea :

— Lasă-mă în pace să dorm !

Diavolul adormi din nou și începu să horcăie. Femeia îi smulse al doilea fir de păr. Diavolul tresări iarăși din somn și se burzului la ea :

— De ce nu mă lași odată în pace să dorm ?

— Dormi, dormi ! îl alintă nevasta pustnicului.

. Diavoluhdormi și femeia îi smulse și al treilea fir de păr. Diavolul sări ca ars și se răsti la ea furios :

— Ce mai vrei ?

— Am visat și aș vrea să știu care-i cea mai fericită oră din noapte ?

— Ora douăsprezece, adică miezul nopții, pentru că atunci toată lumea doarme și se odihnește, răspunse diavolul, întorcîndu-se pe cealaltă parte.

— Dar care-i deosebirea dintre un om bogat și un om sărac ?

— Păi, nici atîta nu știi ? Bogatul se culcă și se scoală sătul, iar săracul se culcă și se scoală flămînd.

— Văd că știi, dar spune-mi de ce trage să moară împărăteasa din orașul copleșit de tristețe ?

— Fiindcă și-a îngropat fiul sub trepte. Dacă îl dezgroapă și-l înmormîntează așa cum se cuvine, împărăteasa se va însănătoși.

— Așaaa, vasăzică ! se miră femeia. Dar spune-mi, te rog, de ce copacul din grădina împăratului de la miazăzi și-a pierdut dintr-odată strălucirea ?

— Hei, de ce ? Multe ai mai vrea să știi, femeie ! Fiindcă la rădăcina copacului s-a strecurat o broască. Cînd broasca va fi scoasă afară, copacul își va recăpăta strălucirea de altădată.

— Aș vrea să te mai întreb ceva.

— Iar începi ? Păi, nu înțelegi, femeie, că mor de somn ?

— Încă o întrebare, te rog, și apoi te las să dormi.

— Zi-i !

— De ce a secat izvorul din orașul de la marginea mării ?

— Eh, de ce a secat ? Fiindcă s-a ascuns un șarpe în izvor. Cînd șarpele va fi scos afară, izvorul va curge din nou. Și, cu asta, ți-am răspuns la toate întrebările. Nu mă mai întreba nimic, fiindcă nu-ți mai răspund.

Diavolul adormi buștean. Atunci flăcăul și femeia ieșiră tiptil afară și o luară împreună la fugă. Fugeau, fugeau mereu și în curînd ajunseră în deșertul fără margini, unde pustnicul, zărindu-i de departe, își aștepta nespus de fericit nevasta.

Tînărul plecă grăbit mai departe. Cînd ajunse în orașul în care secase izvorul, scoase șarpele afară și apa începu să țîșnească cu vuiet. Se duse apoi în fugă pînă în grădina împăratului, scoase broasca de la rădăcina copacului și acesta își recăpătă dintr-odată strălucirea. Alergă pînă la curtea celuilalt împărat, dezgropă copilul de sub trepte, îl înmormîntă așa cum se cuvine și împărăteasa se însănătoși numaidecît.

Deoarece se apropia împlinirea unui an, de cînd începuse să cutreiere lumea, flăcăul se întoarse grăbit în orașul său. Întinse negustorului bogat cele trei fire de păr de drac și îi spuse care e ora cea mai fericită din noapte și care e deosebirea dintre bogat și sărac. Negustorul rămase înmărmurit. O luă pe fiică-sa de mînă și o duse lîngă tînărul cuminte și frumos.

Tinerii se priviră o clipă înlăcrimați, apoi se îmbrățișară. Curînd după aceea au mers alături la cununie, veseli și zîmbitori.

(Basm flamand)

FRUMOASA DIN PĂDUREA ADORMITĂ

Cînd s-a născut prințesa, despre care va fi vorba în acest basm, tatăl ei, împăratul, stăpînul împărăției de Miazăzi, era tare fericit. Dăduse porunci să se țină mari, mari serbări, în toată țara, cu cîntece și jocuri și cu mese îmbelșugate, la care erau invitați toți supușii săi. La curtea împărătească fuseseră invitați la ospăț o mulțime de împărați și împărătese, prinți și prințese din toate colțurile lumii. Bineînțeles, fuseseră chemate și toate cele șapte zîne (cîte erau în țară), pentru ca, după obiceiul de pe atunci, s-o dăruiască pe nou-născută cu cîte o însușire care s-o facă fericită.

Dar, cînd toți invitații se așezară la masă, în sală intră și o zînă bătrînă, care nu fusese invitată, fiindcă, cu cincizeci și ceva de ani în urmă, a fost pedepsită și închisă într-un castel, din care n-a mai ieșit niciodată, astfel încît toată lumea o credea moartă. Cînd o văzu intrînd în sală, împăratul dădu poruncă să i se aducă numaidecît farfurie, lingură, furculiță și cuțit. O cutie de aur însă n-avea de unde să-i dea, fiindcă avea numai șapte cutii de aur, pentru șapte zîne. Zîna bătrînă, crezînd că împăratul o disprețuiește, începu să mormăie. O zînă tînără, care ședea lîngă ea, o auzi amenințînd. Temîndu-se să nu-i prorocească vreo nenorocire prințesei, cu ocazia dăruirii însușirilor, zîna tînără, îndată ce începu prorocirea, se sculă de la masă și se ascunse după perdele, pentru ca să fie cea din urmă la dăruirea însușirilor și să împiedice astfel răul pe care zîna bătrînă l-ar putea aduce.

Zînele începură s-o dăruiască cu însușiri pe mica prințesă. Cea mai tînără dintre zîne îi ură să fie cea mai frumoasă făptură din lume. A doua zînă îi dori să fie foarte isteață ; a treia să fie

prietenoasă cu fiecare ; a patra să știe să danseze minunat ; a cincea să știe să cînte uimitor de frumos, ca o privighetoare ; a șasea să știe să cînte la orice instrument. Cînd ajunse la rînd, zîna bătrînă, clătinînd din cap, îi dori micii prințese să se împungă cu acul la deget cînd brodează și să moară din pricina asta.

Cînd auziră asemenea vorbe, cei prezenți la ospăț începură să tremure de mînie, iar unele femei, mai slabe de înger, să plîngă în hohote.

— Liniștiți-vă ! ieși de după perdele zîna tînără. Se adresă apoi împăratului și împărătesei : Fiica Măriei Voastre nu va muri din pricina asta. E adevărat, eu n-am putere s-o scap de tot din ceea ce i-a prescris zîna bătrînă. Prințesa se va împunge, într-adevăr, cu acul cînd va broda. Dar nu va muri, ci va cădea într-un somn adînc.

Încercînd să împiedice orice nenorocire, împăratul dădu porunci aspre ca să fie pedepsită orice femeie din cuprinsul împărăției sale, care se va încumeta să brodeze, ori să țină un ac de broderie în casă.

După vreo cincisprezece-șaisprezece ani, împăratul și împărăteasa s-au dus într-o zi la plimbare, departe de palat. Rămasă sin-

gură, mica prințesă, vioaie și neastîmpărată cum era, se urcă pe acoperișul palatului. Zări de-acolo o femeie care broda, neștiind nimic despre poruncile aspre ale împăratului, cu privire la interzicerea broderiei pe tot cuprinsul țării. Prințesa coborî de pe acoperiș, și o luă la fugă spre ea.

Cînd o văzu în fața ei, femeia tresări. După veșminte și după felul ei de a vorbi și de a se comporta, se vedea că e din neam mare, dar nu știa cine este.

— Ce faci, mătușă ? o întrebă prințesa, venind mai aproape.

— Iată, brodez.

— Ah, ce trandafiri minunați coși pe pînza asta albă. Așa ceva n-am mai văzut.

— Deh, zise femeia, cos și eu s-o dau zestre la o nepoată a mea, care se va mărita în curînd.

— Dă-mi să încerc și eu să cos.

— Femeia îi întinse broderia. Prințesa o luă în mînă încîntată, dar se împunse numaidecît cu acul în deget. Dintr-odată se simți toropită de somn și leșină.

Femeia se sperie și strigă înspăimîntată :

— Ajutooor !

Cît ai bate din palme, oamenii din palat și din jurul palatului năvăliră din toate părțile. O stropiră cu apă pe prințesă, îi descheiară hainele și-i frecară tîmplele cu o apă mirositoare, dar prințesa nu-și reveni.

Cînd sosiră acasă, împăratul și împărăteasa se îngroziră și se tînguiră amarnic. Revenindu-și puțin, împăratul porunci să fie dusă în cea mai frumoasă odaie a palatului. O așezară acolo în pat. Prințesa ținea ochii închiși, dar respira ușor, semn că nu e moartă. Împăratul dădu porunci să fie lăsată în pace să doarmă. Înțelese vorbele zînei, care a sărit de după perdea, atunci cînd s-au rostit prorocirile. Zîna cea bună fu înștiințată despre cele petrecute. Sosi numaidecît într-o trăsură trasă de doi cai sprinteni. Convinse pe împărat ca prințesa să fie lăsată să doarmă. Dar, cum nu putea să prevadă ce se va întîmpla mai departe, zîna se gîndi că prințesa va fi foarte mirată cînd se va trezi, văzîndu-se singură în sala mare și tristă a palatului. Și, iată, ce a făcut zîna tînără și cu suflet bun : atinse cu un bețișor pe toți cei care se aflau în palat și în jurul lui, bineînțeles, în afară de împărat și de împărăteasă. Cum îi atinse cu bețișorul, toți lacheii, guvernantele, străjerii, bucătarii și toate slugile căzură dintr-o dată într-un somn adînc, din care se vor trezi abia în clipa cînd prințesa își va

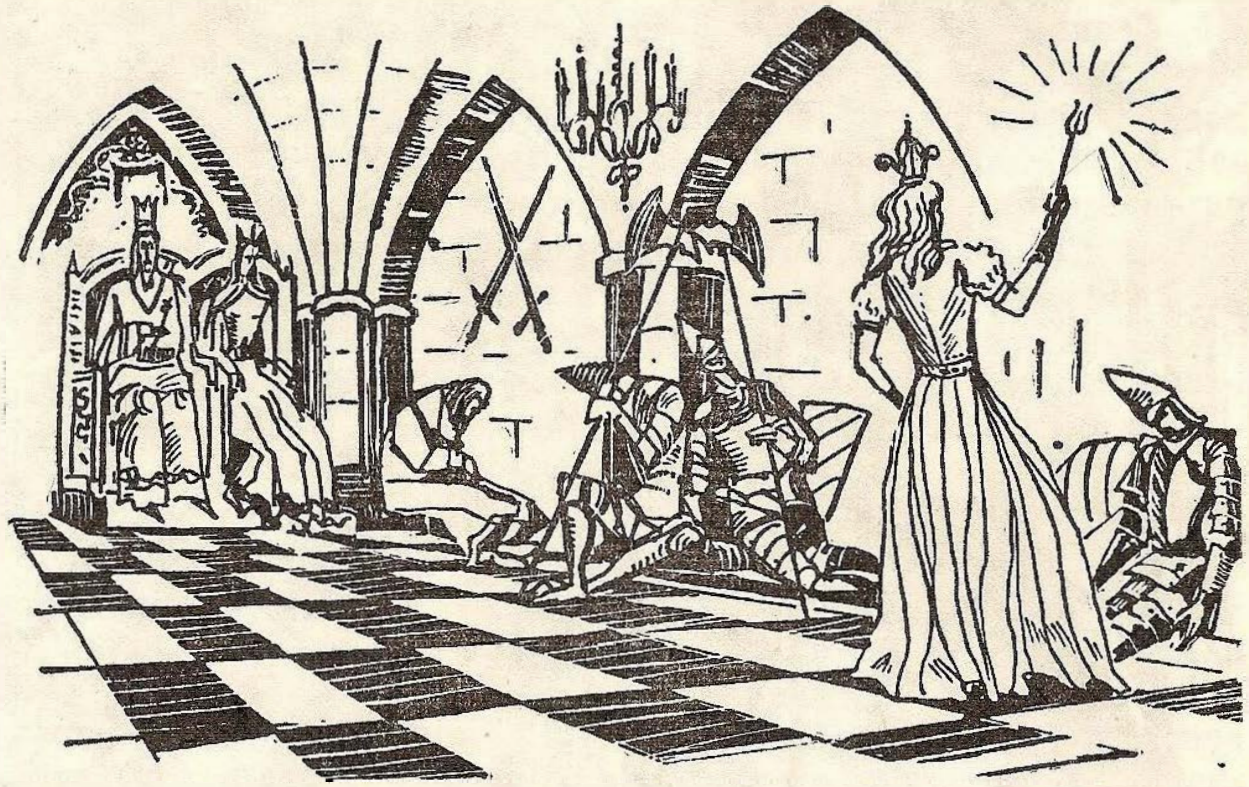

reveni. Chiar și grătarele, așezate la foc, adormiră îndată. Tot așa, se stinse numaidecît și focul din cămin.

Împăratul dădu porunci ca nimeni să nu se încumete să se apropie de odaia în care dormea prințesa. La urma urmei, nici nu era nevoie de această poruncă, căci începură să apară în jurul palatului o mulțime de copaci și o desime de tufișuri, încît nimeni nu putu să treacă pe acolo. Se vedeau numai turlele înalte ale palatului.

Așa a trecut un an, așa au trecut doi ani, așa au trecut o sută de ani. Împăratul și împărăteasa muriseră de mult, cu dorul prințesei adormite, care nu se mai trezea din somn.

S-a urcat pe tron un alt împărat, care a înălțat un nou castel, pentru că în cel vechi nu putea să pătrundă nicidecum.

Într-o zi, fiul acestui împărat, ducîndu-se la vînătoare și trecînd pe acolo, îl întrebă pe un țăran întîlnit în cale :

— Spune-mi, te rog, ce sînt turlele acelea care se zăresc deasupra acestei păduri mari ?

— Ehe, făcu țăranul, scărpinîndu-se pe cap, parcă pentru a-și aduce aminte mai bine. Măria Ta, se zice că în această pădure uriașă, în care nu poate nimeni să pătrundă, se află un palat îm-

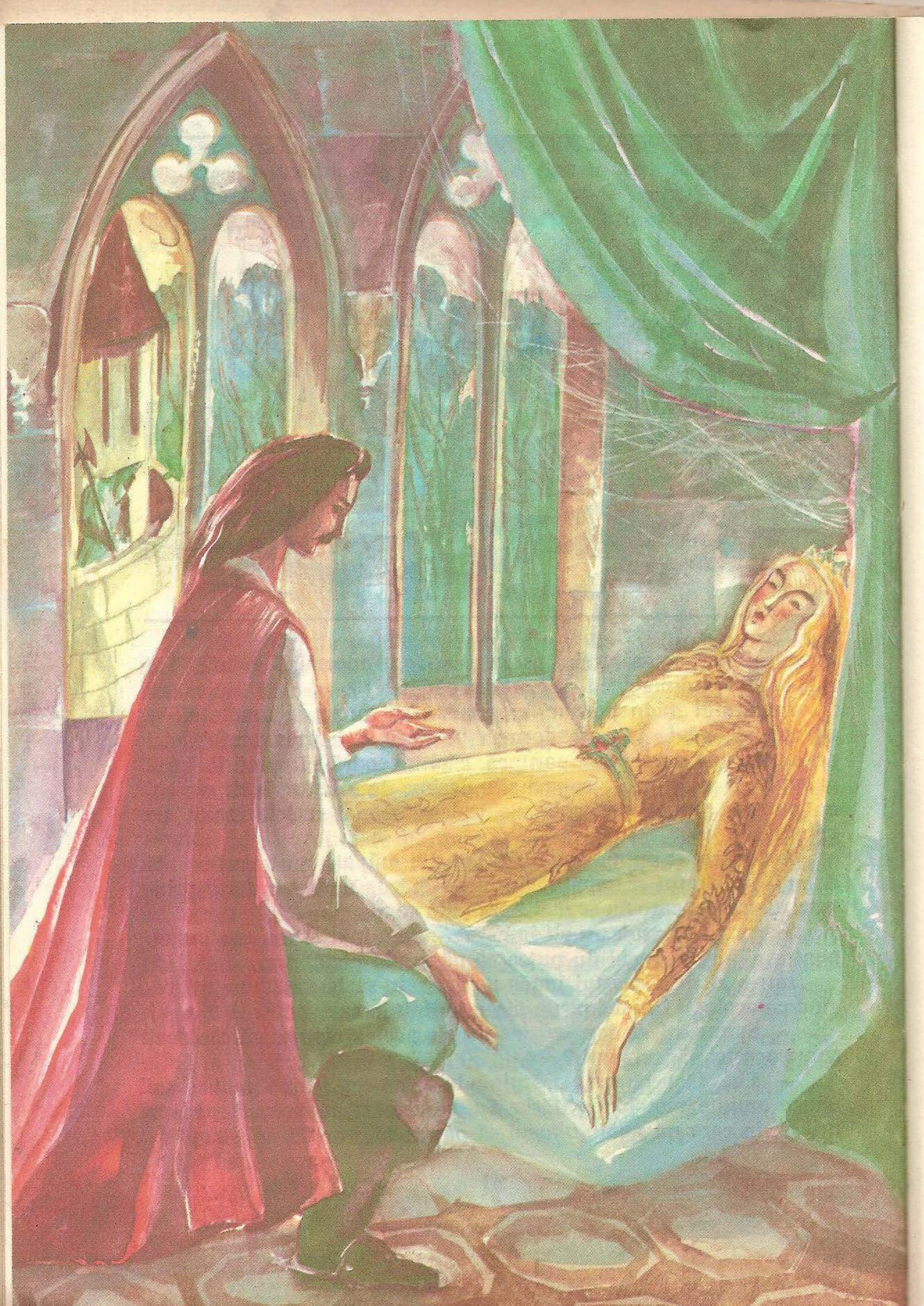

părătesc. În el, cică, s-ar afla o prințesă adormită. Doarme de o sută de ani. Era frumoasă, cea mai frumoasă prințesă din lume.

Ambițios cum era, fiul împăratului hotărî să intre în pădure. Îndată ce păși, copacii înalți și tufișurile dese începură să se dea la o parte. Prințul se îndreptă grăbit spre castel. Rămase mirat, constatînd că nici unul din oamenii care-l însoțeau, nu-l urmează. Nu știa că, îndată ce trecea, copacii și tufișurile reveneau la loc și opreau orice pătrundere în pădure. Totuși, fiul de împărat își continuă drumul. Intră în curte și dădu acolo de o priveliște care-l înspăimîntă. În curte stăteau întinse trupuri de oameni, care păreau morți. După fețele lor îmbujorate, prințul s-a convins însă că oamenii aceia doar dormeau. Intră apoi într-o altă curte mare, pardosită cu marmură, și urcă niște trepte. La capătul treptelor era o ușă. Deschizînd-o, fiul împăratului păși încet și se trezi într-o sală uriașă, în care străjerii palatului, așezați în rînd, pufăiau și horcăiau, dormind cu toții. Într-o altă sală, femeile de la palat, șezînd în fotolii, ori pur și simplu întinse pe jos, de asemenea dormeau. În cele din urmă, intrînd într-un salon, prințul descoperi cea mai frumoasă priveliște : într-un pat aurit dormea o fată, cam de cincisprezece-șaisprezece ani, de o frumusețe rară. Tremurînd din tot corpul și încîntat din cale afară de frumusețea nemaipomenită a fetei, prințul se apropie de patul ei și căzu în genunchi. Atunci, încetînd toate farmecele, prințesa se trezi din somn.

— O, prințul meu, cît de mult te-am așteptat !

Se îmbrățișară și porniră agale prin tot palatul. Pe unde treceau, oamenii de la palat se trezeau pe rînd. Începu forfota în tot palatul. O curteană, care era grozav de flămîndă, se apropie de prinț și de prințesă, spunîndu-le că masa e pregătită. Prințesa era îmbrăcată frumos, dar prințul îi spuse, rîzînd, că astfel de veșminte s-au purtat acum o sută de ani. O încredință însă că e nespus de frumoasă, chiar și-n veșmintele acelea, ieșite de mult, de foarte mult timp, din modă.

Se așezară apoi la masă, pe care se aflau tot felul de bucate și sticle cu vin, aduse din cele mai renumite podgorii ale țării. În timpul mesei răsunau violinele. Erau cîntece frumoase, dar de mult uitate, pentru că de o sută de ani, nimeni nu le mai cîntase.

Prințul și prințesa, s-au cununat a doua zi. Petrecerea s-a ținut nu numai în palatul împărătesc, ci în toată țara.

(Basm francez)

DEȘTEPTĂTORUL FLORILOR

Trăiau odată, de mult, tare de mult, un bărbat și o femeie, soț și soție. Erau tare bătrîni și sărmani. Trebuiau să muncească din greu, pentru a-și agonisi o bucată de pîine. Totuși erau fericiți și mulțumiți. Le părea rău de un singur lucru : nu aveau copii. Ca să nu fie de tot singuri, au cumpărat un cîine, căruia i-au dat numele de Șiro. Îl iubeau și răsfățau ca pe un copil. Cîinele era recunoscător celor doi bătrîni și căuta, cu orice prilej, să-și arate și el dragostea față de ei. În fiecare zi, cînd stăpînu-său se ducea în pădure să aducă lemne, Șiro îl însoțea. Noaptea păzea cu credință casa. Din pricină că era cuminte și ascultător, cei doi bătrîni îl iubeau mult. Ori de cîte ori aveau ceva bun de mîncare, mai întîi îi dădeau lui Șiro să mănînce și apoi se așezau și ei la masă. Cîinele dădea mulțumit din coadă, iar bătrînul și bătrîna uitau adeseori să și mănînce, văzîndu-l pe Șiro atît de fericit.

În casa de alături trăiau de asemenea, doi bătrîni, soț și soție. Dar trebuie să spunem că ei nu-l iubeau pe Șiro. Îndată ce apărea în ușa bucătăriei lor, zbierau la el și-l alungau cu pietre sau cu ce le venea la îndemînă. Adeseori, sărmanul cîine se întorcea din casa vecină, șchiopătînd.

Într-o zi, cînd bătrînul se așeză la masă, Șiro începu să latre cu îndîrjire în grădina din spatele casei. Crezînd că au năvălit din nou păsările stricătoare, bătrînul ieși grăbit afară. Șiro alergă la el numaidecît. Îl prinse cu dinții de haină și-l trase după el pînă la capătul grădinii. Aci se opri și începu să zgîrîie cu labele la rădăcina unui pom. Bătrînul se uita la el uimit :

— Ce faci, Șiro ?

Cîinele mirosea pămîntul și zgîrîia mereu cu labele.

— Hau-hau-hau ! lătra el.

Bătrînul înțelese numaidecît. Fără îndoială că se găsește ceva ascuns la rădăcina pomului. Aduse un hîrleț și începu să sape. În curînd apăru ceva lucitor. „Ce-i asta" ? își zise bătrînul. Cînd colo, nu-i venea să-și creadă ochilor ! Era un bulgăr de aur. Mirat de această descoperire, continuă să sape mai departe. Cu cît săpa mai adînc, ieșea tot mai mult aur la suprafață, pînă cînd se adună o grămadă mare. O chemă repede pe nevastă-sa și duseră comoara în casă. Bătrînii n-au spus nimănui nimic, temîndu-se ca oamenii răi să nu-i atace, ba poate chiar să-i omoare și să le răpească aurul.

Cum și de unde a aflat vecinul de alături toată întîmplarea, nu se știe. Dar a doua zi dimineața, bătu în ușă și-l rugă pe bătrîn să i-l împrumute pe Șiro pentru o zi-două. Bătrînul se gîndi : „Ciudat, vecinul meu mi-l cere cu împrumut pe Șiro, dar, pînă acum, nu l-au putut suferi" ! Bătrînul era însă un om bun la suflet și spuse :

— Ți-l împrumut cu plăcere, dacă crezi că îți va fi de folos. Poți să-l iei.

Și-așa l-a împrumutat pe Șiro.

Cînd se întoarse acasă, vecinu-său își frecă mîinile, spunîndu-i neveste-si cu mîndrie :

— Așa, l-am păcălit ! Uite, arătă spre cîine, mi l-a împrumutat pe Șiro. Cît aur ne va aduce cîinele ăsta ! De-acum vom fi bogați. Dă-mi repede hîrletul !

Luă hîrletul și se duse fuga în spatele casei, unde se afla, de asemenea, un pom, taman ca al vecinului.

— Ei, Șiro, acum să te văd ! Dacă sub pomul lui se găsește aur, de ce n-ar fi și sub pomul meu ? Sapă repede aici ! îi arătă cîinelui. Dar, repede !

Îl prinse pe Șiro și-i vîrî botul în pămînt. Sărmanul cîine trebuia să sape, vrînd-nevrînd.

— O, păi, aici, aici ! Bine ! Așaaa ! Acum nu mai am nevoie de tine. Am să sap singur.

Scuipă în palme și înfipse cu toată puterea hîrletul în pămînt.

— Ce-i asta ?! se înfurie dintr-odată. Încă n-am ajuns la aur ? Trebuie să mai sap.

Înfipse hîrletul și mai adînc în pămînt. Săpa, săpa din ce în ce mai mult. Dar, nici urmă de aur.

— Trebuie că aurul e bine îngropat ! mormăi, ștergîndu-și sudoarea de pe frunte.

În cele din urmă apăru numai o mocirlă. Cînd o văzu, își ieși din fire, se întoarse spre Șiro și zbieră :

— Cîine afurisit ! Îndrăznești să-mi dai mie numai noroi, iar stăpînului tău aur ?!

Spunînd aceste vorbe, se repezi la Șiro și-l izbi cu hîrletul în cap. Cîinele căzu mort la pămînt. Îl aruncă în groapă, pe care o acoperi cu pămînt. Apoi se duse liniștit în casă, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

Stăpînul lui Șiro, văzînd că vecinul nu-i înapoiază cîinele, se duse într-o zi să-l ceară înapoi. Dar vecinul îi spuse cu nepăsare :

— Nu pot să ți-l dau. L-am omorît.

— Cum !? Pe Șiro l-ai omorît !?

— Da, l-am omorît, fiindcă nu m-a ascultat nicidecum. Vulpile blestemate îmi făceau mare pagubă în grădină. Dar Șiro era atît de nepăsător, încît, deși le vedea, nu se mișca din loc. Știa numai să mănînce și să lenevească. În afară de asta, mi-a murdărit toată casa. Într-o zi, înfuriat peste măsură de această lenevie a lui, am luat un par și am dat în el. Și, uite, așa l-am omorît.

— Vai, scumpul meu cîine ! Cîinele meu, cîinele meu !

Într-un tîrziu, liniștindu-se, bătrînul zise :

— Aș vrea să-l duc acasă pe Șiro, chiar așa, mort cum este. Măcar așa poți să mi-l dai.

— Nu pot, răspunse vecinul, pentru că l-am îngropat sub pom.

— Ce să mă fac ?! se văicări stăpînul lui Șiro. Îi veni în minte un gînd : Dacă ești bun, să-mi vinzi pomul acela !

— Să-ți vînd pomul ?! Ți-l vînd, dacă vrei. Dar spune-mi ce ai de gînd să faci cu el ?

— Ce am de gînd ? Păi, sub pomul acela zace Șiro al meu. Măcar pomul să-mi rămînă amintire.

Bătrînul cumpără pomul și-l duse acasă plîngînd. I se părea că-l duce pe Șiro însuși.

Ce credeți că a făcut din pom ? A făcut o piuă mare de lemn și a început să piseze în ea zahăr. Bătrînul pisa, iar bătrîna îl ajuta, punînd zahărul în piuă.

— Dragă Șiro, vorbeau ei, o să facem prăjiturile care ți-au plăcut cel mai mult. Așteaptă nițel, îndată vor fi gata.

Așa vorbeau bătrînii, de parcă Șiro era lîngă ei.

Piua se umplu dintr-odată cu atîta zahăr pisat, încît începu să curgă afară.

Bătrînul și bătrîna erau nespus de fericiți, înțelegînd, în cele din urmă, că asta-i fapta bună a cîinelui lor recunoscător.

Cum de a aflat vecinul lor și acest lucru, nu se știe. N-a trecut însă mult timp și-a bătut în ușă.

— Mă ierți că te stingheresc, zise el smerit, dar aș vrea să te rog să-mi împrumuți piua. Vreau să pisez puțin zahăr.

Știind de-acum cu cine are de-a face, bătrînul nu prea avea chef să i-o împrumute. Dar, gîndindu-se că piua e făcută din lemnul pomului cumpărat de la el, nu putea să-l refuze.

Trecură cîteva zile, dar vecinu-său nu-i mai aducea piua înapoi, Temîndu-se să nu se fi întîmplat ceva, bătrînul se duse la vecin și-l întrebă de piuă.

Vecinul cînd îl văzu pe bătrîn intrînd, se întoarse și spuse :

— Ai venit după piuă ? Am spart-o adineaori.

— Ce ? Ai spart piua ? strigă bătrînul îngrozit.

— Da, răspunse vecinul liniștit. Adineauri cînd am vrut să pisez zahărul, piua s-a umplut cu un fel de noroi și mi-a stricat tot zahărul.

— Noroi ! strigă bătrînul uluit.

— Da, noroi ! zise vecinul. M-am înfuriat atunci și am spart-o.

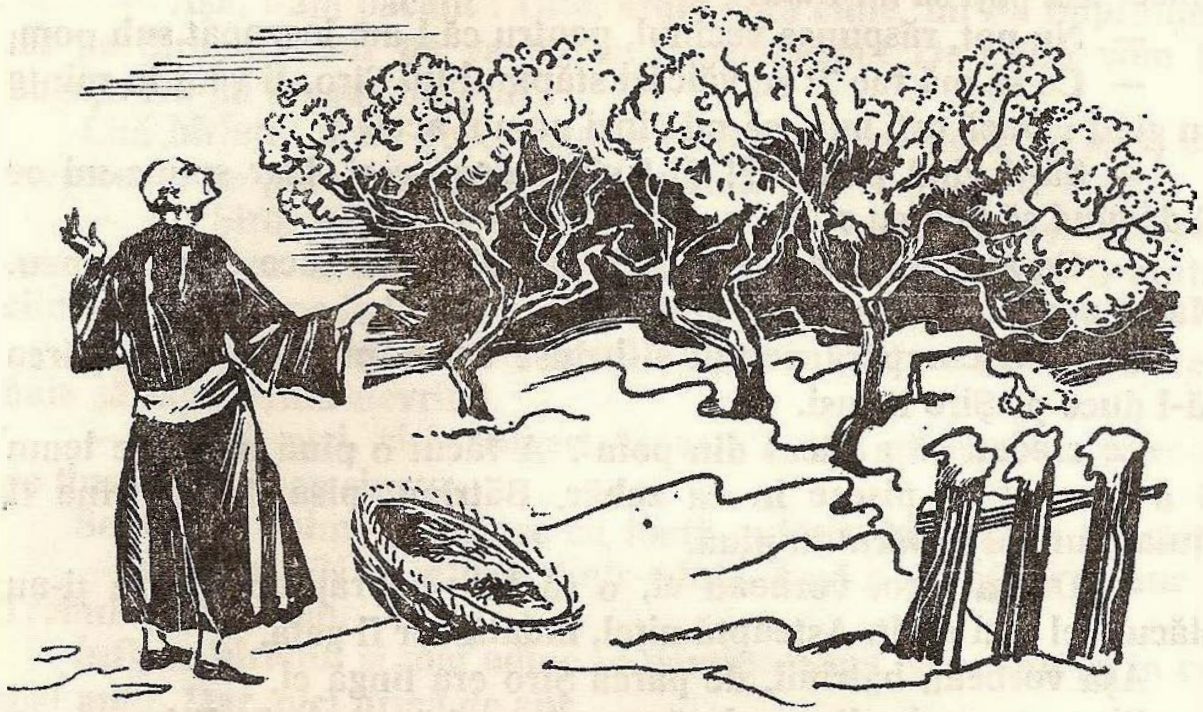

— Vai de mine ! De ce mi-ai spart piua ? oftă bătrînul. Dar nu mai are rost să vorbim. Dă-mi măcar aşchiile care au rămas.

— Ia cîte vrei !

Bătrînul umplu un coş cu aşchii şi-l cără acasă. Nu ştia nici el de ce, dar le aruncă în livadă printre pomi. Atunci se întîmplă minunea. Toţi prunii şi cireşii începură dintr-odată să înflorească, cu toate că primăvara era încă departe şi lemnele trosneau de ger.

După cîteva zile, un cavaler îmbrăcat în haine strălucitoare, bătu în poarta bătrînului :

— Vin din partea împăratului acestei ţări, stăpînul nostru. În grădina împăratului s-a uscat, încă de anul trecut, un vişin, care-i era cel mai drag. Toate încercările de a-l scăpa de uscăciune, s-au dovedit deşarte pînă acum. Împăratul şi stăpînul nostru a auzit, întîmplător, de aşchiile făcătoare de minuni. Te rog să mergi cu mine pînă la palat.

Auzind aceste vorbe, bătrînul tresări : gata să leşine de frică. Dar îşi reveni repede şi spuse :

— Într-adevăr, am asemenea aşchii. Dorinţa împăratului e pentru mine o poruncă. Cred că împăratul va avea în curînd vişinul său înflorit.

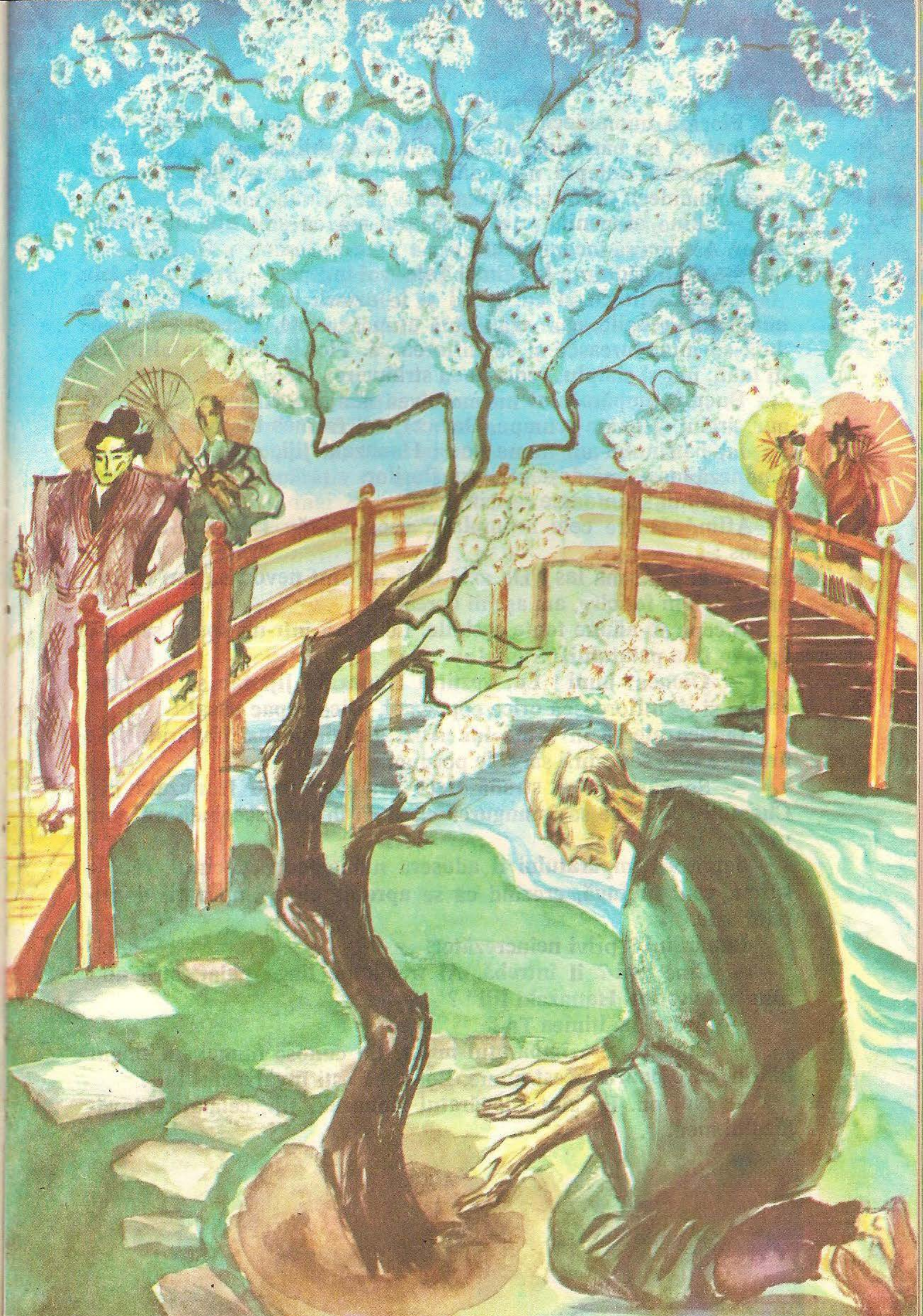

Plecară numaidecît spre palatul împăratului. Cavalerul mergea înainte, iar bătrînul, cu coșul plin cu așchii, după el.

Împăratul aștepta nerăbdător. Cînd îl văzu pe bătrîn, se repezi numaidecît în întîmpinarea lui :

— Bine ai venit, prietene ! Iartă-mă că sînt atît de nerăbdător. Aș vrea să începi îndată.

— Cu îngăduința Înălțimei Tale, voi începe.

Luă liniștit coșul cu așchii și le azvîrli în vișinul uscat. Ce minune ! Crengile, care erau pînă atunci uscate, începură dintr-odată să înmugurească și să înflorească. Florile albe ale vișinului îți luau, pur și simplu, vederea cu strălucirea lor.

Bucuria împăratului nu mai avea margini. Îi dărui bătrînului aur, argint și haine scumpe. Dar cel mai frumos lucru a fost cînd i-a dat bătrînului un nume nou : Hanazaki Jiji, ceea ce în limba japoneză înseamnă deșteptătorul florilor.

Bătrînul se întoarse fericit acasă.

Aflînd despre cele întîmplate, vecinul, rău la suflet, izbucni furios :

— Nu, nu mă las ! De astă dată nu sînt nevoit să iau cu împrumut. Din fericire, am așchii berechet.

Începu să adune toate așchiile. Le așeză într-un coș și se duse apoi în fața palatului, strigînd :

— Oameni buni ! Eu, vestitul Hanazaki Jiji fac să înmugurească și să înflorească orice copac gol, orice copac uscat !

Lumea alerga în urma lui. Auzi gălăgia însuși împăratul. Se întoarse spre servitorii săi și le porunci :

— Se pare că pe stradă trece prietenul meu Hanazaki Jiji. Chemați-l încoace să înmugurească și să înflorească încă un pom uscat.

Servitorii împăratului îl aduseră numaidecît. Vecinul, rău la suflet, veni în fugă, crezînd că se apropie clipa împlinirii dorințelor sale.

Împăratul îl privi neîncrezător.

— Cine ești ? îl întrebă. Ai trecut pe lîngă palat, strigînd : „Eu sînt vestitul Hanazaki Jiji“ ?

— Așa e, Înălțimea Ta !

— Ciudat ! zise împăratul mirat. Eu cunosc numai un singur bătrîn, care poartă acest nume. Poate că ești învățăcelul lui ?

— Nu, nu. Eu sînt adevăratul Hanazaki Jiji, celălalt e învățăcelul meu.

— Hm, căzu pe gînduri împăratul. Dacă eşti cu adevărat Hanazaki Jiji, iscusinţa ta e şi mai mare.

— Bineînţeles !

— Fă atunci să înflorească pomul ăsta uscat !

Fericit că i-a surîs norocul, înşelătorul luă aşchiile şi le asvîrli pe crengi. Dar pomul rămase uscat, ca şi mai înainte. Nu apăru nici o floare, nici un singur mugur. Credea că n-a aruncat destule aşchii şi începu să arunce din ce în ce mai multe. Dar în zadar. Nu apăru nici măcar o singură floare, iar aşchiile împrăştiate le luă vîntul.

Împăratul se înfurie :

— Ieşi afară din grădină, tîlharule ! Cum ai îndrăznit să înşeli într-atît oamenii !? Prindeţi-l şi aruncaţi-l în temniţă !

Bătrînul, stăpînul lui Şiro, numit de-acum Hanazaki Jiji, cunoscut în toată împărăţia ca un om bun şi cumsecade, era din ce în ce mai fericit şi mai bogat, datorită aurului scos de sub pom şi a darurilor făcute de împărat.

(Basm japonez)

CIOBANUL CU OCHI STRĂLUCITORI

A fost odată un împărat, care strănuta mereu ; și-i plăcea să strănute. Dimineața, îndată ce se trezea din somn, strănuta. Strănuta și după prînz, și după cină. Ba, se întîmpla adeseori să strănute și în timp ce dormea. De cîte ori strănuta, cei din jurul lui ziceau în cor : „Să trăiești, Măria Ta" !

Fiecare zicea așa, pentru că împăratului îi făcea plăcere. Era pe deasupra puternic și oamenii se temeau de el.

În țara în care domnea acest împărat trăia un cioban cu ochi strălucitori ca stelele. De aceea toți îl porecliseră Ciobanul cu ochi strălucitori.

Într-o zi împăratul pofti să mănînce papricaș din carne de oaie. Ciobanul cu ochi strălucitori mînă turma de oi la curtea împărătească, pentru ca împăratul să aleagă oaia care-i place. Tocmai cînd ciobanul era în fața lui, împăratului îi veni să strănute. Strănută tare de tot, dar ciobanul nu spuse, după obiceiul statornicit, „să trăiești, Măria Ta". În zadar îl amenința împăratul să spună așa. Ciobanul zicea că el nu va spune aceste vorbe, decît dacă împăratul îi dă ce-i va cere.

— Bine, ce ai vrea să-ți dau ? întrebă furios împăratul.

— Vreau să-mi dai pe fiica Măriei Tale de nevastă ! răspunse ciobanul cu cel mai firesc glas din lume.

— Pe fiică-mea de nevastă !? se miră și se supără foc împăratul.

— Dă-mi voie să mă mărit cu el ! se auzi glăsciorul prințesei, pentru că și ei îi plăcea nespus de mult Ciobanul cu ochi strălucitori.

Scos din fire, împăratul porunci să fie aruncat în temniță, pentru că s-a încumetat să ceară pe fiică-sa de nevastă. În temnița aceea se afla un urs alb foarte rău. Împăratul credea că ursul o să-l sfîșie îndată. Dar ursul se așeză liniștit la picioarele ciobanului și începu să-i lingă mîinile. Atunci ciobanul scoase fluierul de la brîu și începu să cînte. Cînta din fluier, iar ursul juca după ritmul muzicii. Auzind muzică în temniță, împăratul alergă într-un suflet acolo. Spre mirarea lui, constată că ciobanului nu i s-a întîmplat nimic.

— Vrei să-mi spui odată : „Să trăiești, Măria Ta“ !? întrebă împăratul.

— Zău, nu vreau, pînă cînd nu mi-o dai pe fiica Măriei Tale de nevastă ! răspunse ciobanul hotărît.

Înfuriat peste măsură, împăratul porunci să fie închis într-o cușcă, împreună cu niște arici sălbatici. Dar aricii se îmblînziră îndată ce văzură ochii strălucitori ai ciobanului. Ciobanul scoase atunci fluierul de la brîu și aricii începură să joace pînă în zori.

A doua zi, cînd văzu că ciobanului nu i se întîmplase nimic, împăratul întrebă furios :

— Vrei să-mi spui, ori nu : „Să trăiești, Măria Ta“ ?

— Apoi, zău, nu vreau pînă cînd nu mi-o dai pe fiica Măriei Tale de nevastă !

— Aruncați-l în groapa cu coase ! porunci împăratul.

Ostașii îl aruncară pe cioban într-o groapă cu coase ascuțite. Dar nici de data asta ciobanului nu i se întîmplă nimic, pentru că izbutise, cu ochii lui strălucitori, să scape de coasele ascuțite. A doua zi dimineața ședea pe marginea gropii și cînta vesel din fluier.

Împăratul înțelese că nu poate ieși cu el la capăt și se gîndi la altceva. Porunci slugilor să înhame doi cai aprigi. Se urcă apoi în trăsură și-l luă și pe cioban alături de el. Curînd ajunseră într-o pădure de argint. Împăratul zise :

— Vezi pădurea aceasta de argint ?

— O văd ! răspunse ciobanul.

— Toată pădurea va fi a ta, dacă îmi spui : „Să trăiești, Măria Ta“ !

— Nu vreau să spun, răspunse ciobanul, pînă nu mi-o dai pe fiica Măriei Tale de nevastă.

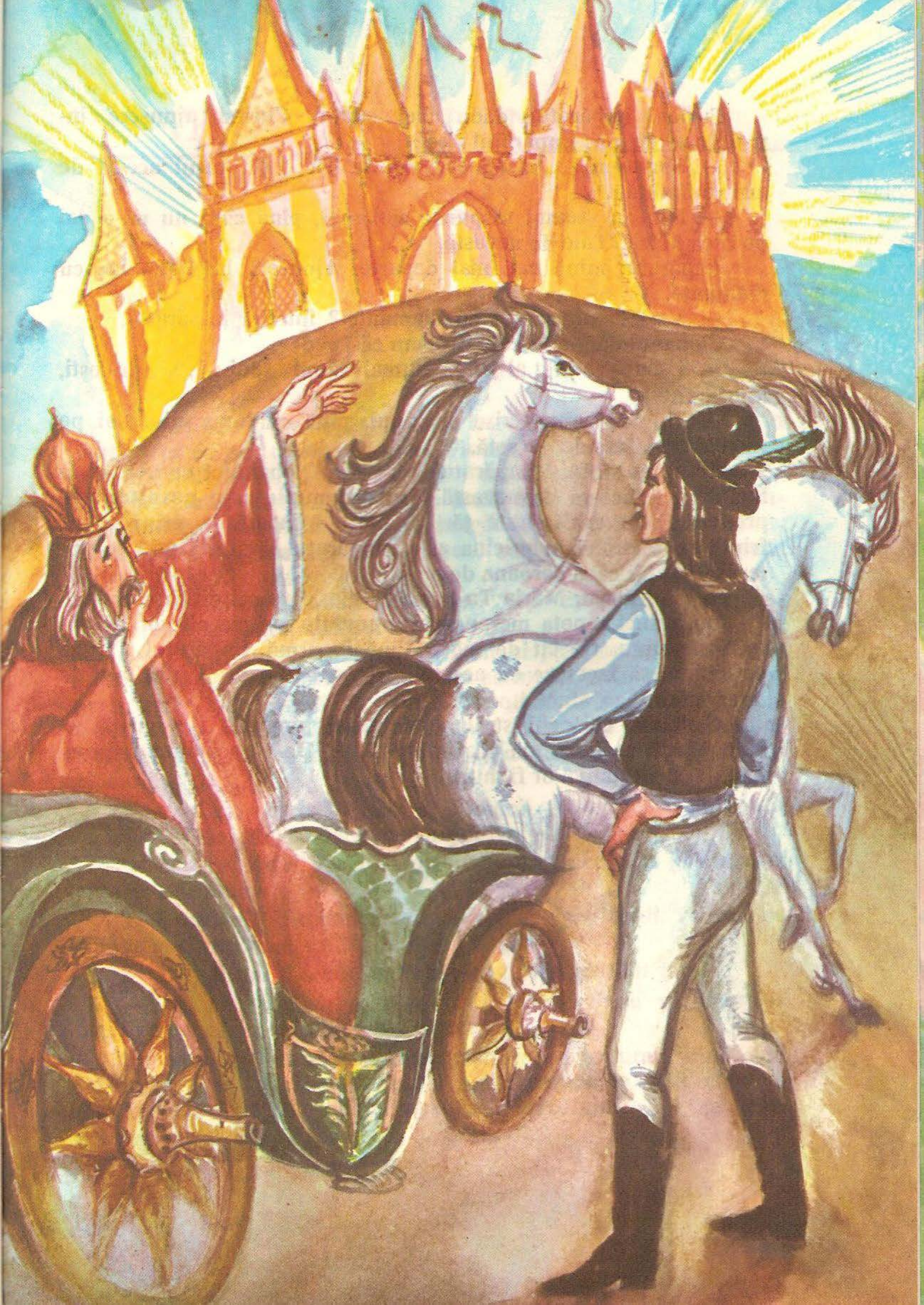

Furios, împăratul dădu bici cailor. Curînd ajunseră într-un oraș de aur. Împăratul zise :

— Spune-mi : „Să trăiești, Măria Ta“ ! și orașul acesta de aur va fi al tău.

— Nu, nu vreau ! răspunse ciobanul, pînă cînd nu mi-o dai pe fiica Măriei Tale de nevastă.

Împăratul mînă caii mai departe. Ajunseră lîngă un lac cu diamante.

— Vezi lacul, acesta cu diamante ? întrebă împăratul.

Ciobanul dădu din cap, în semn că-l vede.

— Lacul va fi al tău, numai să-mi spui : „Să trăiești, Măria Ta“ !

— Nu voi spune, zise ciobanul, pînă cînd nu mi-o dai pe fiica Măriei Tale de nevastă.

Ce putea să facă împăratul ? Îi dădu Ciobanului cu ochi strălucitori pe fiică-sa de nevastă. Era o cununie ca-n poveste, despre care s-a vorbit peste țări și mări. Mîncară la prînz carne friptă cu hrean. Din pricina asta, împăratul strănută atît de puternic, încît îi căzu coroana de pe cap.

— Să trăiești, Măria Ta ! zise cu glas tare cel dintîi ciobanul.

De atunci repeta mereu aceste cuvinte, ori de cîte ori împăratul strănuta, fie cît de încet. Pînă la urmă, împăratul îl rugă pe cioban să înceteze cu aceste vorbe, că-i va da o jumătate de împărăție.

Ciobanul cu ochi strălucitori primi jumătate de împărăție. Numaidecît se încoronă el și nevastă-sa. De-atunci domnesc mereu, dacă nu cumva or fi murit.

(Basm maghiar)

TRANDAFIRUL ÎNFLORIT

Era odată un negustor, care avea mulți bani, cunoscut în toată țara ca om cinstit și drept. Fiecare ins, care agonisea ceva parale, le dădea lui spre păstrare. Adunase astfel o mulțime de bani, pe care-i păzea mai strașnic decît dacă ar fi fost ai lui. Într-o dimineață îl treziră din somn strigătele desperate ale vecinilor. Cînd apăru la fereastră, să vadă ce-i, auzi o mulțime de glasuri, strigînd în gură mare :

— Ce stai cu mîinile încrucișate ?! Nu vezi că îți arde prăvălia, hambarele și grajdurile și tot ce ai ?

În adevăr, focul ardea cu vîlvătaie și pînă ce pompierii l-au stins, a ars aproape totul. Negustorul se întristă, dar nu voia să-și arate amărăciunea față de ceilalți. Socoti toată paguba și averea care i-a mai rămas. Calculă amănunțit și înapoie banii încredințați spre păstrare, cu toate că lui nu-i rămînea aproape nici o para chioară.

— Ce faci, omule ? îi ziceau prietenii. Ai avut o pagubă atît de mare, și mai vrei să dai banii înapoi !?

— Nu pot altfel, răspunse negustorul. Trebuie să le înapoiez ceea ce este al lor.

Toți oamenii, cărora trebuia să le înapoieze banii, veneau pe rînd la el și ziceau cu un fel de ocară în glas :

— O, păi, nu ți-a ars toată averea ! N-ai pierdut totul !

— Am pierdut ! zicea negustorul, dar trebuie să înapoiez banii pe care i-am primit spre păstrare.

Cei care-i dăduseră bani spre păstrare, se bucurau. Pînă cînd i-a împăcat pe toți, negustorul își vîndu partea de casă, care i-a mai rămas după incendiu, mobila, îmbrăcămintea și se trezi gol-goluț.

Sărmanul negustor ajunse atît de sărac, încît nu-şi mai găsea nici adăpost în oraş. Nu numai prietenii şi cunoscuţii, cărora le înapoiase banii primiţi spre păstrare, ci şi rudele cele mai apropiate îi întoarseră spatele. Nu-l mai vizitau şi nici nu se mai interesau de el. Ba, mai mult, chiar şi sora nevestei negustorului, care, cînd erau bogaţi, şedea de dimineaţa pînă seara în casa lor, acum nici nu-şi mai aducea aminte de ei.

Văzînd că toţi l-au uitat şi se feresc din calea lui, negustorul şi nevastă-sa hotărîră să-şi ia lumea în cap, mutîndu-se din oraşul în care trăiseră bine şi erau respectaţi odinioară. Se duseră departe şi îşi încropiră un adăpost într-un loc pustiu, printre nişte ruine, unde n-aveau nici apă şi unde nu erau nici aşezări omeneşti, ci pretutindeni numai loc pustiu şi părăsit. Nu se auzea nici un glas de om, ci numai urletul cîinilor şi şacalilor. Cît timp trăiseră în belşug şi mulţumire, nu aveau copii. Alah nu le ascultase rugăciunile zeloase. Dar acum, în sărăcie, nevastă-sa stătea să nască. Simţi într-o noapte dureri în pîntece şi strigă numaidecît la bărbatu-său :

— Cred că am să nasc la noapte. Trebuie să faci rost de undelemn, să aprindem candela, pentru ca să nu nasc pe întuneric.

— Untdelemnul pentru candelă costă bani, zise negustorul. La cine să mă duc acum, în toiul nopţii ? De la cine să împrumut bani pentru undelemn, în pustietatea asta ? O, Alah, de ce ne-ai trimis acum copilul ?

— Hai, scoală-te şi du-te ! îl zori nevasta.

Negustorul se sculă şi porni spre oraş. Ajuns acolo, cum era frînt de oboseală, se aşeză lîngă un zid şi aşa adormi.

Văzînd că bărbatu-său nu se întoarce, femeia începu să se văicărească desperată :

— Of, nenorocire ! Bărbatu-meu nu mai vine ! Ce mă fac acum între ruinele astea !?

Dintr-odată observă patru femei, cu faţa albă ca zăpada, intrînd pe uşa colibei. Fiecare ţinea cîte o candelă cu undelemn în mînă.

— Nu te plînge de singurătate ! ziseră cele patru femei într-un glas. Nu eşti singură acum. Spune-ne numai ce îţi trebuie. Vom face totul pentru tine.

Femeia negustorului se bucură, auzind aceste vorbe.

Cele patru femei se aşezară pe nişte cărămizi (după obiceiul din Persia). Copilul se născu, îl scăldară, îl înfăşurară în perne şi-l aşezară lîngă mamă. Era o fetiţă ca raza soarelui de frumoasă.

Cele patru femei făcură tot ce trebuie și ziseră către nevasta negustorului :

— Acum plecăm. Fiecare dintre noi va lăsa însă cîte un dar fetiței.

Prima femeie spuse :

— De fiecare dată, cînd fetița va surîde, să-i cadă din gură trandafiri înfloriți.

A doua îi proroci :

— De fiecare dată, cînd fetița va plînge, să-i curgă din ochi perle rotunde.

A treia rosti :

— De fiecare dată să găsească dimineața sub cap o pungă cu galbeni.

Iar a patra femeie zise :

— De fiecare dată, cînd va păși cu piciorul drept înainte, să-i răsară sub tălpi o cărămidă de aur ; iar cînd va păși cu piciorul stîng înainte, să-i răsară sub tălpi o cărămidă de argint.

Cele patru femei își luară rămas bun și dispărură. Nimeni nu știa de unde au venit și nici încotro s-au dus.

Dar ce s-a întîmplat cu negustorul ? Îndată vă spun. Cum adormise, rezemat de zidul vechi, visase că nevastă-sa a născut. Se

sculă și porni grăbit spre ruine. Se bucură cînd o găsi pe nevastă-sa sănătoasă și veselă.

— Ah, ce bine îmi pare ! zise negustorul, aplecîndu-se spre fetiță cu multă drăgălășenie.

Vorbiră îndelung, pînă după miezul nopții. Apoi adormiră. Dimineața, cînd se treziră din somn și mama ridică fetița în brațe, rămaseră uimiți amîndoi. Sub perna fetiței era o pungă plină cu galbeni. În clipa aceea fetița începu să plîngă și să-i curgă din ochi perle rotunde.

Văzînd că prorocirile celor patru femei se adeveresc, nevasta negustorului nu mai putea de bucurie. Luă banii și-l trimise pe bărbatu-său în oraș, să cumpere alimente și îmbrăcăminte. În cîteva zile negustorul cumpără și o casă. O împodobi cu de toate și se mută în oraș cu nevastă-sa și cu fetița, trăind din nou în belșug. Rudele, prietenii și cunoscuții, care-i părăsiseră cînd erau la ananghie, se adunau acum buluc în casa lor. Sora nevestii negustorului, care-i uitase în clipele grele, spunînd peste tot, cînd venea vorba de ei : „Păi, eu nu sînt nici un fel de soră cu nevasta negustorului, ci rudenie cu totul îndepărtată", se lăuda acum în toate părțile : „Eu sînt sora nevestei sale" ! Îi vizita mereu și, fără nici un fel de sfială, îi spunea : „Dragă soră, ziua și noaptea mă gîndeam numai la tine, dar ce puteam să fac ? Eram necăjită foc. Nici înghițitura de apă nu-mi intra pe gît".

Repeta mereu același lucru și o vizita în fiecare zi. Odată stărui atît de mult să-i spună cum a ajuns din nou la avere, încît soră-sa se lasă înduplecată și-i spuse totul. Aproape plesni de invidie, dar nu se arătă. Dimpotrivă, parcă se bucura :

— Trebuia să se întîmple așa. După atîtea nenorociri și suferințe, se și cade să fie așa.

Odată, cînd soră-sa se duse pînă în vecini, intră repede în odaia fetiței. Se convinse că totul era adevărat. Îndată ce fetița începea să surîdă, îi cădeau din gură trandafiri înfloriți. Cînd fetița plîngea, îi curgeau din ochi niște perle rotunde. Cînd se scula, găsea sub pernă o pungă cu galbeni. Cînd pășea cu piciorul drept înainte, îi răsărea sub tălpi o cărămidă de aur ; iar cînd pășea cu piciorul stîng înainte, îi răsărea sub tălpi o cărămidă de argint.

Sora nevestei negustorului fierbea de mînie.

Negustorului și nevestei sale îi mergea bine, din ce în ce mai bine. Curînd zidiră o casă nouă și strălucitoare. În fața casei era o grădină minunată, sădită cu flori și plante de tot felul. Aveau în grădină băi de marmură și havuzuri de aur.

Trăiau fericiți și liniștiți, pînă cînd fata împlini șaisprezece ani. Era frumoasă, arătoasă și atrăgătoare, cum nu era alta. Toată lumea era încîntată de frumusețea ei fără seamăn.

Într-o zi fiul șahului se plimba prin oraș cu suita sa. Ajuns în fața casei negustorului, înmărmuri. Atîta frumusețe nu văzuse încă, nici în palatul tatălui său. Cînd o zări apoi pe fată, rămase uimit de frumusețea ei. Rușinîndu-se, fata intră în casă. Fiul șahului stătu încă mult timp locului, privind în urma ei.

Cînd ajunse acasă, fiul șahului se duse la mamă-sa și-i spuse hotărît :

— Am văzut o fată, frumoasă cum nu e alta pe lume. E fiică de negustor. Vreau să mă însor cu ea.

Deh, e bine că vrei să te însori. Dar de ce să iei tocmai fiica unui negustor ? Nu se cuvine să ne înrudim cu negustorii și precupeții din oraș. Vizirii tatălui tău au fete frumoase. Poți s-o ceri în căsătorie pe oricare dintre ele.

— Nu. Eu vreau să mă însor cu fiica negustorului. Înțelegi ? Vreau ! spuse răspicat fiul șahului.

— Nu se poate ! se împotrivi maică-sa. Trebuie să stau de vorbă și cu tată-tău. Vom vedea !

Se duse la șah și-i povesti amănunțit totul. Șahul căzu pe gînduri. Judecă îndelung, apoi spuse :

— Fiul meu e înțelept și serios. Lasă-l să facă ce vrea ! hotărî șahul.

A doua zi fiul șahului îi ceru mîna fetei negustorului și începură îndată pregătirile pentru nuntă.

Mătușa fetei, sora nevestei negustorului, despre care v-am mai vorbit, avea și ea o fată, cam de aceeași vîrstă, dar nu era atît de frumoasă și de arătoasă. Hotărî ca prin înșelăciune și viclenie s-o mărite pe fata ei cu fiul șahului. Îi cumpără tot ce trebuie pentru nuntă și începu s-o dichisească, întocmai ca pe fiica negustorului.

După cununie, fiica negustorului trebuia să fie dusă la casa mirelui, într-un fel de pat, acoperit din toate părțile și purtat de servitori. Dar cine s-o însoțească dintre rudeniile cele mai apropiate ?

— Eu, cine altcineva s-o însoțească !? zise mătușa fetei, trăgînd-o pe fiică-sa după ea.

Așa porniră spre palatul șahului. Se îndepărtară puțin și mătușa fetei negustorului scoase un fel de prăjitură și i-o dădu miresei s-o mănînce :

— Dacă vrei să fii veșnic fericită, mănîncă prăjitura asta !

Fiica negustorului luă prăjitura și o mîncă cu lăcomie. După cîtva timp, simți o sete cumplită.

— Mătușă, mor de sete, dă-mi puțină apă ! ceru fiica negustorului.

— N-am apă. De unde vrei să am !? Mai rabdă puțin !

Trecu încă cîtva timp și fiica negustorului simțea că leșină de sete.

— Dă-mi puțină apă, mătușă, că mor de sete !

— Of, pot să-ți dau, dacă mă lași să-ți iau lumina unui ochi.

— Ia-mi-o, dar dă-mi puțină apă.

Îi luă lumina ochiului drept și-i dădu să bea un pahar cu apă sărată. Cînd fata negustorului bău toată apa, o cuprinse o sete și mai mare.

— Mătușă, zise fata negustorului, mai dă-mi puțină apă.

— Of, îți dau, dar trebuie să-ți iau lumina și celuilalt ochi.

— Ia-mi-o, dar dă-mi să beau puțină apă.

Atunci îi luă și lumina ochiului stîng. Mai merseră o bucată de drum ; apoi mătușa fetei, pe furiș, să n-o vadă nimeni, o azvîrli pe fiica negustorului într-o fîntînă. În locul ei, o așeză pe fiică-sa.

Şi-aşa, ajunseră la curtea şahului, unde începu numaidecît o petrecere mare, care a ţinut şapte zile şi şapte nopţi. Toată lumea chefuia şi se veselea.

Dar fiul şahului băgă de seamă cu amărăciune că n-a mai rămas nici urmă din fata pe care o văzuse întîia oară, de parcă nu era aceeaşi fată. Văzu că nu zîmbeşte niciodată şi nu-i cad trandafiri din gură. O sili să zîmbească, dar nu apăru nici un trandafir.

— Unde sînt trandafirii tăi ? o întrebă fiul şahului.

Atunci ea răspunse, aşa cum o învăţase maică-sa :

— Totul la timpul său !

Fiul şahului constată apoi că numai în prima noapte avea sub pernă o pungă de galbeni.

— Unde-ţi sînt galbenii ?

— Totul la timpul său !

Într-o zi începu să plîngă. În afară de lacrimi, din ochii ei nu apăru nici o perlă.

— Unde-ţi sînt perlele ?

— Totul la timpul său ! răspunse din nou fata.

Fiul şahului căzu pe gînduri şi se întristă. Nu îşi arăta însă amărăciunea nimănui.

Dar să-i lăsăm deocamdată şi să ne întoarcem la fiica negustorului.

Fiica negustorului a stat trei zile în fîntînă. Trecînd pe acolo, un grădinar auzi vaiete şi suspine. „Desigur, îşi zise el, un nenorocit a căzut în fîntînă". Îl chemă îndată pe ajutorul său, spunîndu-i să aducă un şireang. Grădinarul se legă cu un capăt al şireangului în jurul brîului, iar de celălalt capăt, rămas afară, ţinea ajutorul său. Coborînd în fundul fîntînii, văzu o fată oarbă şi trei pungi pline cu galbeni. Scoase fata afară din fîntînă şi o întrebă :

— Ce fel de bani sînt ăştia ?

Fiica negustorului îi povesti amănunţit totul, iar grădinarul îi spuse :

— Poţi să fii liniştită, voi face tot ce trebuie. Hai, acum în grădină !

În dimineaţa următoare, cînd se apropie de ea, fata zîmbi şi din gură începură să-i curgă trandafiri înfloriţi. Grădinarul adună florile şi se duse în faţa palatului să-i vîndă.

— Cine cumpără trandafiri înfloriţi ? Cine cumpără trandafiri înfloriţi ?

Sora nevestei negustorului, care, de cînd o măritase pe fiică-sa, stătea tot timpul în palat, îl auzi şi strigă la grădinar :

— Vino încoace și vinde-mi trandafirii aceia.

— Nu-i vînd pe bani, ci numai pe lumina unui ochi, zise grădinarul.

— Chiar bine, se înveseli sora nevestei negustorului. Uite, îți dau pe ei lumina unui ochi.

Grădinarul se întoarse repede acasă. Îi dădu fiicei negustorului lumina unui ochi. Bucuria fetei era nemărginită. Putea acum să vadă măcar cu un ochi. Începu să plîngă de fericire și odată cu lacrimile începură să-i curgă perle rotunde din ochi.

A doua zi, grădinarul se duse cu perlele în fața palatului.

— Perle, cine cumpără perle frumoase și rotunde ?

Sora nevestei negustorului se apropie numaidecît de el și-l întrebă :

— Cu cît le vinzi ?

— Nu le vînd pe bani, ci numai pe lumina unui ochi.

— Bine îți dau lumina unui ochi.

Grădinarul se întoarse vesel acasă, și-i dădu fiicei negustorului lumina celuilalt ochi. Fata își recăpătă dintr-odată vederea.

Într-o zi fiul șahului se plimba în oraș cu suita sa. O casă frumoasă, înconjurată de o grădină cu o mulțime de flori îi atrase atenția. Se opri uimit în fața ei, admirînd-o. Zări deodată o fată, fermecător de frumoasă. Parcă semăna leit cu fiica negustorului. Tulburat, fiul șahului întrebă a cui e grădina. Grădinarul îi povesti amănunțit totul. Fiul șahului chiui de bucurie. Trimise îndată după negustor și nevastă-sa, care sosiră în grabă și rămaseră înmărmuriți. Plînseră cu suspine cînd își văzură fiica și auziră tot ce a pățit.

Fiul șahului porunci să se facă toate pregătirile pentru nuntă. Nunta a ținut șapte zile și șapte nopți. Tobele au răsunat într-una. S-a băut, s-a mîncat și s-a veselit toată lumea. Și săracilor li s-a dat șerbet pe săturate.

Dar ce s-a întîmplat cu sora nevestei negustorului ? mă veți întreba.

În toiul veseliei, fiul șahului se întoarse, răstindu-se la ea :

— Ah, cîtă nenorocire ai adus pe capul acestei fete ! Ce inimă ai avut !

Porunci apoi să fie legată de coada unui cal nărăvaș și tîrîtă prin stepă pînă cînd nu va rămîne nici urmă de ea.

(Basm persan)

PASĂREA DE AUR ŞI PRINŢESA VASILISA

Dincolo de şapte mări şi şapte ţări, trăia odată un fiu de împărat. Avea la curtea sa un arcaş, cum nu era altul pe lume. Într-o zi, ducîndu-se la vînătoare, arcaşul găsi pe drum pana păsării de aur, strălucitoare ca un diamant. Se opri şi privi uimit la ea. Atunci calul său fermecat îi spuse :

— Nu lua această pană de aur ! Dacă o iei, va fi rău.

Arcaşul stătea pe gînduri. S-o ia sau să n-o ia. Dacă o ia şi o duce fiului împăratului, prinţul îl va răsplăti. Şi cui nu-i place răsplata ?

Şi-aşa, nu-l ascultă pe calul lui fermecat. Ridică pana păsării de aur şi-o duse în dar fiului de împărat.

— Mulţumesc ! zise prinţul, dar, dacă mi-ai adus pana păsării de aur, de ce nu mi-ai face rost şi de pasăre. Dacă nu mi-o aduci, îl ameninţă prinţul, îţi zboară capul de pe umeri !

Cînd auzi aceste vorbe, arcaşul se duse plîngînd la calul său fermecat.

— De ce plîngi, stăpîne ?

— Fiul împăratului mi-a poruncit să-i aduc şi pasărea de aur.

— Nu ţi-am spus eu frumos să nu iei pana de aur ? Dar nu fii trist. Nu-i nici un necaz. Necazul stă de-abia acum în faţa noastră. Du-te şi spune-i prinţului să împrăştie pe cîmpie o sută de saci cu porumb.

Prinţul porunci servitorilor săi să împrăştie porumb pe cîmpie.

A doua zi arcaşul încălecă pe cal şi plecă după pasărea de aur. Îşi lăsă calul să pască în voie, iar el se ascunse după un copac. Dintr-o dată apăru pasărea de aur. Se lăsă pe pămînt şi începu să ciugulească boabele de porumb. Calul se apropie tiptil şi îşi aşeză

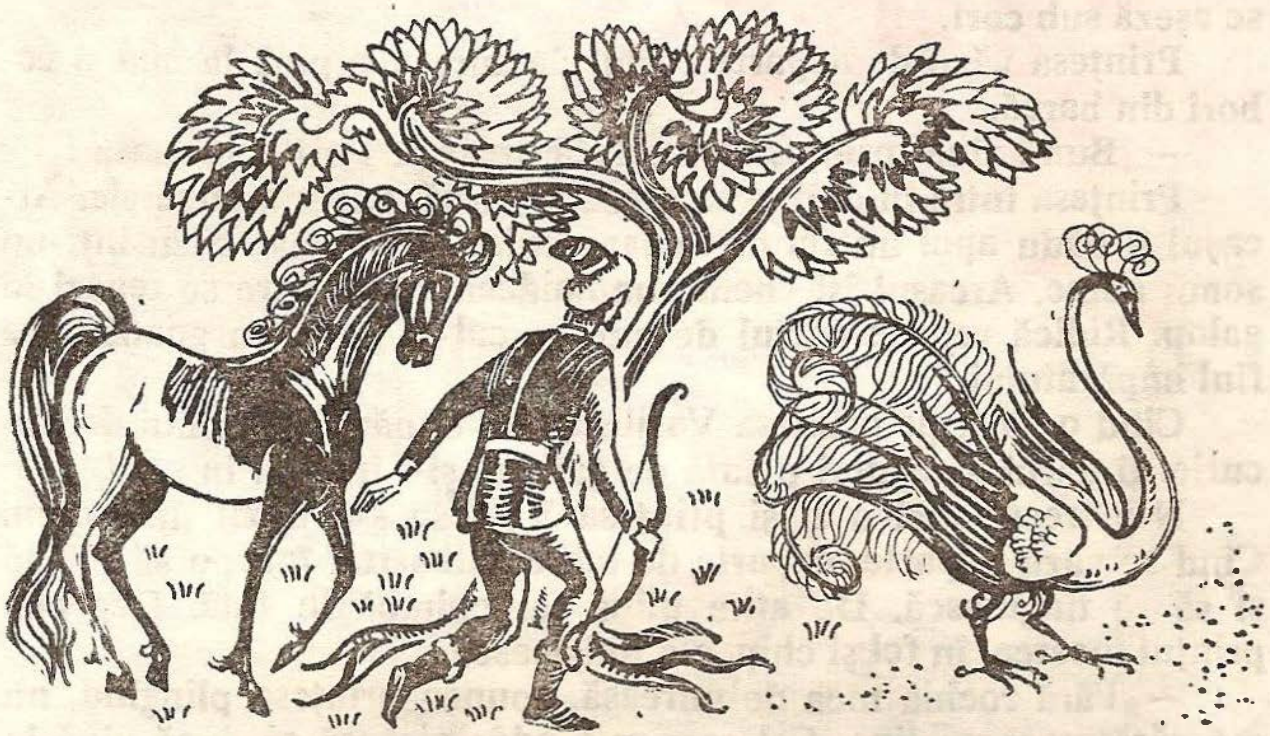

copita pe aripa păsării. Arcașul sări de după copac, prinse pasărea, o legă strîns cu o sfoară și, încălecînd pe cal, o duse val-vîrtej prințului. Cînd văzu pasărea de aur, prințul se bucură nespus de mult. Îl înaintă în grad pe arcaș și-i dădu o altă poruncă :

— Dacă ai reușit să-mi aduci pasărea de aur, adă-mi atunci și pe prințesa Vasilisa. Ea locuiește dincolo de șaptezeci și șapte de țări, tocmai la capătul lumii. Dacă mi-o aduci, îți dau drept răsplată o sută de galbeni. Dacă n-o vei aduce, îl amenință prințul, îți zboară capul de pe umeri !

Arcașul se duse plîngînd în hohote la calul său fermecat.

— De ce plîngi, stăpîne ?

— Fiul împăratului mi-a poruncit s-o aduc pe prințesa Vasilisa.

— Nu plînge, nu te tîngui. Necazul încă n-a venit, dar stă în fața noastră. Du-te la fiul împăratului și cere-i un cort de aur și merinde pentru drum lung.

Fiul împăratului îi dădu cortul de aur și bucatele de drum. Încălecînd pe cal, arcașul porni dincolo de șaptezeci și șapte de țări. Călători mult, mult timp, pînă cînd ajunse la capătul lumii, unde soarele răsare deasupra unei mări albastre. O văzu pe prințesa Vasilisa, plutind pe mare cu o barcă de argint. Arcașul își lăsă

calul să pască, întinse cortul de aur, scoase din traistă bucatele și se așeză sub cort.

Prințesa văzu de departe cortul de aur, vîsli pînă la mal și coborî din barcă.

— Bună ziua, prințesă ! o salută arcașul. Poftiți la masă !

Prințesa intră în cort și se așeză la masă, gustînd bucatele. Arcașul îi dădu apoi un fel de licoare dulce și prințesa căzu într-un somn adînc. Arcașul își chemă numaidecît calul, care se repezi în galop. Ridică repede cortul de aur pe cal și porni în goană spre fiul împăratului.

Cînd o văzu pe prințesa Vasilisa, fiul împăratului chiui de bucurie. Îi dărui arcașului o sută de galbeni și-l înaintă în grad.

N-a trecut nici o zi și prințesa Vasilisa s-a trezit din somn. Cînd se văzu departe, departe de marea albastră, începu să plîngă și să se tînguiască. De atîta plîns se schimbă la față. Degeaba prințul încerca, în fel și chip, s-o liniștească.

— Fără rochia mea de mireasă, spunea prințesa plîngînd, nu mă căsătoresc cu tine. Cel care m-a adus aici, să se ducă pînă la marea albastră. În mijlocul mării e o piatră, iar sub piatră e rochia mea de cununie.

Fiul împăratului îl chemă numaidecît pe arcaș și-i porunci :

— Du-te, cît mai de grabă, la capătul lumii. Acolo vei găsi o piatră mare în mijlocul mării albastre. Sub piatră e rochia de cununie a prințesei. Ia rochia și ad-o îndată aici. Dacă o aduci, vei fi și mai bine răsplătit. Dacă n-o aduci, îi spuse cu asprime, îți zboară capul de pe umeri !

„Acum nu mai scap de moarte", își zise arcașul și se duse, plîngînd, la calul său fermecat.

— De ce plîngi, stăpîne ? îl întrebă calul.

— Fiul împăratului mi-a poruncit să scot din mijlocul mării albastre rochia de mireasă a prințesei.

— Ț-am spus eu frumos : nu lua pana de aur, c-o vei păți. Dar nu-ți fie frică. N-a venit încă nici un necaz. Necazul de-abia acum stă în fața noastră. Încalecă-mă și să pornim repede la drum.

Au călătorit mult, mult de tot, pînă cînd au ajuns la capătul lumii și s-au oprit de țărmul mării albastre. Calul fermecat văzu un rac uriaș, tîrîndu-se în nisip. Își așeză copita pe gîtul racului, care-l rugă :

— Nu mă omorî ! Lasă-mă să trăiesc ! Voi face tot ce spui.

Calul îi răspunse :

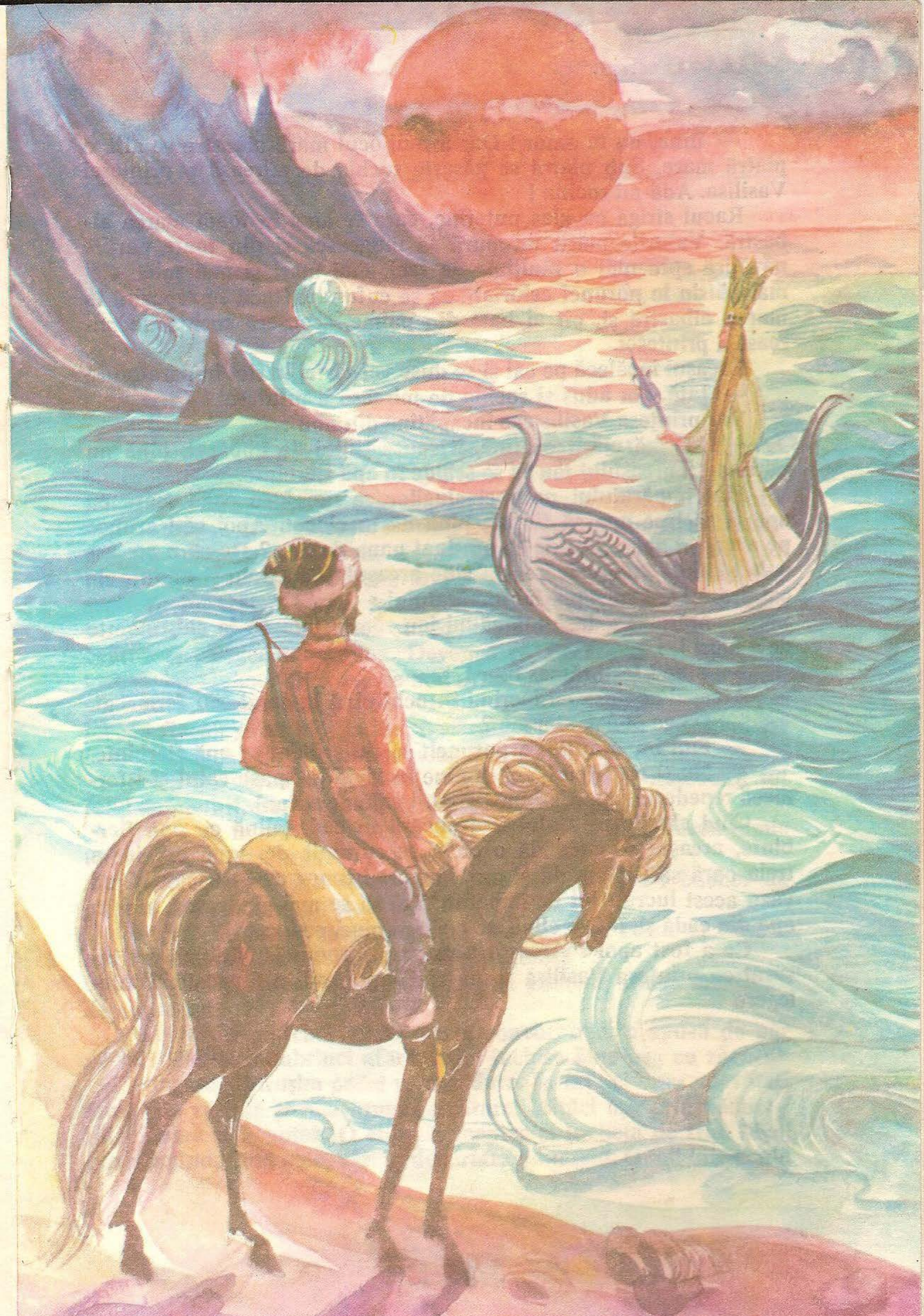

— Bine, nu te omor ! Dar în mijlocul mării albastre se află o piatră mare. Sub piatră se găsește rochia de mireasă a prințesei Vasilisa. Adă-mi rochia !

Racul strigă cu glas puternic, care se auzi în toată marea albastră. Valurile mării începură să mugească și din toate părțile năvăliră spre mal o mulțime de raci, mai mari și mai mici. Cel mai bătrîn le porunci celorlalți să se cufunde. Racii se repeziră în marea albastră și, cît ai bate din palme, scoaseră rochia de mireasă a prințesei.

Arcașul încălecă pe cal și se duse val-vîrtej la fiul împăratului :

— Iată, am adus și rochia de mireasă a prințesei !

Dar prințesa Vasilisa se încăpățînă din nou :

— Nu mă mărit cu tine, îi spuse fiului de împărat, pînă nu poruncești arcașului tău să se scalde în apă fierbinte.

Fiul împăratului porunci slugilor să umple o cadă mare cu apă și să lase apa să fiarbă, pînă dă în clocot. Apoi să-l arunce pe arcaș în apă. „Eh, de ce am luat pana de aur ? De ce n-am ascultat calul“ ? se văicărea în sine arcașul. Aducîndu-și aminte de cal, tresări și-l rugă pe fiul împăratului :

— Măria Ta, lasă-mă să-mi iau rămas bun de la cal, înainte de a muri !

— Bine ! Ia-ți rămas bun !

Arcașul se duse cu lacrimi în ochi pînă la calul său fermecat.

— De ce plîngi, stăpîne ?

— Fiul împăratului a poruncit să fiu scăldat în apă fierbinte.

— Nu-ți fie frică ! Vei rămîne în viață, îi spuse calul și-l fermecă repede, ca apa fierbinte să nu-i vatăme corpul.

Cînd slugile prințului îl aruncară în cada plină cu apă fierbinte, arcașul se cufundă o dată, se cufundă de două ori, iar a treia oară sări din cadă și era frumos, frumos ca în basme. Cînd văzu acest lucru, fiul de împărat, fără să se mai gîndească, sări în apa din cadă și, într-o clipă, se opări și muri pe loc.

Ce a fost apoi ? Arcașul a urcat pe tronul împărăției, s-a însurat cu prințesa Vasilisa și au trăit mulți ani în dragoste și înțelegere.

(Basm rusesc)

A DOUĂSPREZECEA LUNĂ

Femeia din povestea aceasta avea două fete. Una era fiica ei, iar cealaltă vitregă. Pe fata ei o iubea tare mult. La cealaltă, nu putea nici să se uite. O ura pe Maruşka numai fiindcă era mult mai frumoasă decît Holena. În timp ce Holena se dichisea tot timpul, îşi schimba hainele în fiecare zi şi umbla de ici-colo prin curte ori pe stradă, Maruşka muncea în casă de dimineaţa pînă seara tîrziu. Gătea, cosea, ţesea, dădea de mîncare la vite şi făcea curăţenie în grajduri. Blîndă şi ascultătoare, Maruşka îndura toate ocările şi plîngea toată ziua. Devenea cu fiecare zi tot mai frumoasă, iar Holena din ce în ce mai urîtă. „Are vreun rost, îşi zicea, veninoasă, mama vitregă, s-o ţin mai departe în casă ? Cînd vor începe flăcăii să se uite la ele, fiecăruia îi va plăcea Maruşka, iar la Holena mea nu se va uita nimeni".

Stătu de vorbă cu Holena, veninoasă şi ea, şi născociră tot felul de lucruri, numai ca s-o amărască pe Maruşka.

Într-o zi, îndată după Anul nou, Holena, care nu făcea nimic toată ziua, zise cu asprime în glas :

— Hai, du-te Maruşka, în pădure şi adă-mi un buchet de ghiocei. Mi-i dor de mirosul lor.

— Vai de mine, soro dragă, ce ţi-a venit în minte ?! Cine a auzit vreodată să crească ghiocei în plină iarnă !?

— Taci şi fă ce îţi poruncesc ! ţipă Holena. Du-te îndată că de nu, te omor !

Mama vitregă, care auzise toată convorbirea, o apucă de păr pe Maruşka şi o îmbrînci afară. Apoi închise bine uşa cu zăvorul.

Plîngînd, Maruşka porni spre pădure. În faţa ei erau adevăraţi munţi de zăpadă şi nici urmă de cărare. Rătăci aşa prin pădure ; rătăci, ziua şi noaptea. O chinuia foamea şi îngheţa de frig. Mergea plîngînd. Cînd colo, zări în depărtare o lumină. O luă într-acolo

și ajunse tocmai în vîrful unui munte, unde ardea un foc mare. În jurul focului erau douăsprezece pietre pe care ședeau doisprezece bărbați. Ședeau liniștiți, fără să scoată o vorbă și fără să clipească. Cei doisprezece bărbați reprezentau cele douăsprezece luni ale anului. Luna Ianuarie ședea pe piatra cea mai înaltă. Părul și barba îi erau albe ca zăpada. Ținea în mînă un toiag.

Maruşka se înspăimîntă și rămase înțepenită locului. Zîmbi și apoi se apropie :

— Oameni buni, lăsați-mă să mă încălzesc. Mor de frig.

Ianuarie clătină din cap și o întrebă :

— De ce ai venit și ce cauți aici ?

— Caut ghiocei. Am venit să culeg ghiocei.

— Acum nu-i timpul pentru culesul ghioceilor. Nu vezi cît e zăpada de mare ?

— Știu, dar soră-mea Holena și mama vitregă mi-au poruncit să le duc ghiocei. Dacă nu le duc, mă vor omorî. Vă rog frumos, spuneți-mi unde pot să culeg ghiocei ?

Ianuarie se ridică de pe piatră, întinse toiagul celui mai tînăr bărbat și zise :

— Frate Martie, șezi tu pe piatra asta, în locul meu !

Luna Martie se așează pe piatra cea mai înaltă și învîrti toiagul pe deasupra focului. Focul se încinse pînă la cele mai mari înălțimi, zăpada începu să se topească, copacii să înmugurească, iarba să răsară și florile să îmbobocească. Prin tufișuri, ascunși sub frunze, înfloreau ghioceii. Începea primăvara.

— Culege repede, Marușka, culege repede ! o îndemnă Martie.

Marușka culese un buchet mare și frumos de ghiocei, mulțumi și se grăbi spre casă.

— Unde ai găsit ghiocei ? întrebă țîfnoasă Holena.

— Sus în vîrful muntelui, răspunse Marușka.

Holena îi smulse buchetul de ghiocei din mînă, îi mirosi, dar nu zise către Marușka nici măcar : „Hai, miroase-i și tu" !

A doua zi, stînd lîngă cuptor, Holena pofti căpșuni.

— Hai, du-te, Marușka, în pădure și adă-mi căpșuni.

— Vai de mine, soro dragă, ce ți-a venit în minte !? Cine a auzit vreodată să crească căpșuni acum în plină iarnă ?

— Taci și fă ce îți poruncesc ? țipă Holena. Du-te îndată că de nu, te omor !

Mama vitregă care auzise toată convorbirea, o apucă de păr pe Marușka și o îmbrînci afară. Apoi închise bine ușa cu zăvorul.

Plîngînd, Marușka porni spre pădure. În fața ei erau adevărați munți de zăpadă și nici urmă de cărare. Rătăci așa prin pădure ; rătăci, ziua și noaptea. Mergea plîngînd tot timpul. Cînd colo, ca și cu o zi mai înainte, zări iarăși o lumină în depărtare. Ducîndu-se spre lumină, ajunse din nou la un foc. Doisprezece bărbați ședeau iarăși pe niște pietre în jurul focului.

— Oameni buni, lăsați-mă să mă încălzesc. Mor de frig ; zise Marușka.

Ianuarie clătină din cap și o întrebă :

— Iar ai venit, fetițo ? Ce cauți aici ?

— Am venit să culeg căpșuni.

— Acum nu-i timpul pentru culesul căpșunilor. Nu vezi cît e zăpada de mare ?

— Știu, zise amărîtă Marușka. Dar soră-mea Holena și mama vitregă mi-au poruncit să le duc căpșuni. Dacă nu le duc, mă vor omorî. Vă rog frumos, spuneți-mi unde pot să culeg căpșuni ?

Ianuarie se ridică și întinzînd toiagul, spuse :

— Frate Iunie, șezi tu pe piatra asta, în locul meu.

Luna Iunie învîrti toiagul pe deasupra focului. Focul țîșni de trei ori mai sus. Zăpada se topi într-o clipă, copacii înfrunziră și păsările ciripiră. Peste tot erau numai flori. Începea vara. Sub tu-

fișuri parcă cineva risipise steluțe albe, iar steluțele albe au început să se transforme în căpșuni coapte.

— Culege, Marușka, culege repede ! o îndemnă Iunie.

Marușka culese un coș plin, mulțumi și se grăbi spre casă.

— Unde ai găsit căpșuni ? o întrebă morocănoasă Holena.

— Sus în vîrful muntelui ! răspunse Marușka.

Holena îi smulse coșul din mînă și mîncă atîtea căpșuni pînă se sătură. Mîncă și mamă-sa, dar n-au zis către Marușka nici măcar : „Hai, mănîncă și tu o căpșună" !

A treia zi, Holena spuse cu voce aspră :

— Du-te, Marușka, și adă-mi mere roșii !

— Vai de mine, soro dragă, ce ți-a venit în minte ! Cine a auzit vreodată să fie mere roșii în plină iarnă ?

— Taci și fă ce îți poruncesc ! țipă Holena. Du-te îndată că de nu, te omor !

Mama vitregă, care auzise toată convorbirea, o apucă de păr pe Marușka și o îmbrînci afară. Apoi închise bine ușa cu zăvorul.

Plîngînd, Marușka porni spre pădure. În fața ei erau adevărați munți de zăpadă și nici urmă de cărare. Rătăci așa prin pădure ; rătăci, ziua și noaptea. Zări în depărtare o lumină. Se îndreptă într-acolo și ajunse la un foc. Doisprezece bărbați stăteau iarăși pe douăsprezece pietre în jurul focului.

— Oameni buni, lăsați-mă să mă încălzesc că mor de frig ! zise Marușka.

Ianuarie clătină din cap și o întrebă :

— De ce ai venit din nou, fetițo ?

— Am venit după mere roșii, răspunse Marușka.

— Acum e iarnă, iar iarna nu se coc merele roșii.

— Știu, spuse abătută Marușka, dar soră-mea Holena și mama vitregă m-au amenințat că mă vor omorî, dacă nu le duc mere roșii. Vă rog frumos, ajutați-mă încă o dată !

Atunci Ianuarie se ridică de pe piatră, se apropie de una din lunile mai bătrîne, îi întinse toiagul și spuse :

— Frate Septembrie, șezi tu pe piatra asta, în locul meu.

Luna Septembrie se așeză pe piatra cea mai înaltă și învîrti toiagul deasupra focului. Focul țîșni și mai sus și zăpada dispăru. În copaci frunzele nu înverziră, ci îngălbeniră și începură să cadă una cîte una. Era toamnă. Marușka se uită în sus la coroana unui pom și zări, sus pe crengi, mere roșii.

— Scutură, Marușka, scutură repede ! îi spuse Septembrie, grăbind-o.

Maruşka scutură pomul. Căzu un singur măr. Îl scutură şi a doua oară. Căzu iarăşi numai un măr.

— Adună, Maruşka, adună merele şi grăbeşte-te acasă ! strigă Septembrie.

Maruşka luă cele două mere, mulţumi şi se repezi spre casă.

— Unde le-ai cules ? o întrebă Holena.

— Sus în vîrful muntelui. Sînt multe mere acolo, spuse Maruşka.

— Toanto, de ce n-ai cules mai multe ? Ori poate le-ai mîncat pe drum ? ţipă Holena.

— Vai de mine, soro dragă, nu le-am mîncat pe drum ! Cînd am scuturat pomul, a căzut numai un măr. L-am scuturat şi a doua oară, a căzut tot numai un măr. Nu m-a mai lăsat să scutur, ci a strigat la mine să mă întorc repede acasă.

— Du-te dracului ! începu Holena furioasă s-o înjure şi s-o bată pe Maruşka.

Atunci mama vitregă luă un par în mînă şi se repezi la Maruşka s-o lovească. Dar Maruşka fugi în bucătărie şi se ascunse acolo undeva după cuptor.

Holena începu să mănînce lacomă dintr-un măr, iar pe celălalt îl dădu maică-si. Mere atît de dulci nu mîncaseră niciodată.

— Mamă, zise Holena, dă-mi cojocul să mă duc în vîrful muntelui. Netrebnica asta va mînca iarăși merele pe drum. Voi scutura toate merele din vîrful muntelui, orice ar fi. Cine poate să mă oprească ?

Îmbrăcă furioasă cojocul, își luă o broboadă, se înfofoli bine și porni spre vîrful muntelui. Mergea, mergea mereu. Pofta de mere o ducea din ce în ce mai departe. Văzu o lumină în depărtare. Porni grăbită într-acolo. Ajunse lîngă focul din vîrful muntelui, unde doisprezece bărbați, reprezentînd cele douăsprezece luni ale anului, stăteau liniștiți, în jurul focului, fără să scoată o vorbă și fără să clipească. Nu-i salută și nici nu-i rugă nimic. Își întinse palmele învinețite de frig să se încălzească, de parcă focul acela era numai al ei.

— De ce ai venit și ce cauți aici ? o întrebă Ianuarie.

— Ce-ți pasă ție de ce am venit și ce caut ? răspunse Holena arțăgoasă și, după ce se încălzi, porni mai departe.

Ianuarie se încruntă și învîrti toiagul deasupra focului. Cerul se întunecă într-o clipă. Focul se stinse. Începu dintr-odată să ningă și să bată un vînt rece. Holena nu mai vedea nimic înaintea ochilor. Se împiedica și cădea mereu în troienile de zăpadă, devenite din ce în ce mai mari. Începură să-i înghețe mîinile și picioarele și să i se înmoaie genunchii. Se prăbuși în zăpadă. Ninsoarea o acoperi în curînd.

Mamă-sa se uita neliniștită pe fereastră. Timpul trecea, dar Holena nu mai venea.

„Poate că n-a vrut să lase merele acelea roșii, ori ce poate să fie“ ? se întreba mereu.

Într-o zi, pierzîndu-și răbdarea, îmbrăcă cojocul, luă o broboadă groasă și porni în căutarea Holenei. Zăpada cădea tot mai deasă. Vîntul sufla din ce în ce mai tare și mai tăios. Se rătăci și se prăbuși în zăpadă.

(Basm slovac)

CUPRINS

Visurile împăratului 5

Prinţesa care rupea o mulţime de pantofi 12

Izvorul de la capătul lumii 16

Fiul unui măturar 22

Frumoasa din pădurea adormită 28

Deşteptătorul florilor 34

Ciobanul cu ochi strălucitori 42

Trandafirul înflorit 47

Pasărea de aur şi prinţesa Vasilisa . . 56

A douăsprezecea lună 61